

HUBERT MAZUR

Archiwum Państwowe w Kielcach

Działalność naukowa i wydawnicza Archiwum Państwowego w Kielcach w latach 1984–2011¹

Archiwa Państwowe w Polsce cechuje swoisty pluralizm: zarówno kompetencyjny, jak i funkcyjny. Ich zadaniem jest gromadzenie, przechowywanie, zabezpieczanie, opracowanie i udostępnianie materiałów archiwalnych, które obok zbiorów bibliotecznych i muzealnych stanowią część dziedzictwa narodowego. Są więc archiwa wraz z bibliotekami i muzeami – placówkami kulturalnymi. Jak wynika z ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach z 1983 roku, znajdujące się w archiwach państwowych materiały archiwalne to dokumentacja o znaczeniu historycznym, służąca polskiej nauce, zwłaszcza nauce historycznej. Oznacza to, że archiwa obecne są także w obszarze naukowym.

Archiwa pomimo funkcjonowania w wyżej wymienionych sferach, w odróżnieniu od bibliotek i muzeów, są jednocześnie urzędami rządowej administracji specjalnej, a ich pracownicy to urzędnicy służby cywilnej. Nakłada to na archiwa szereg obowiązków związanych z prowadzeniem poszukiwań w ich zasobie, wydawania uwierzytelnionych kserokopii, zaświadczeń czy odpisów. Rosnące w ostatnich latach lawinowo liczby kwerend realizowanych przez archiwa, użytkowników w pracowniach naukowych, a co za tym idzie liczby udostępnianych jednostek archiwalnych coraz bardziej absorbują czas i uwagę archiwistów. Coraz więcej powinności spada na archiwa w zakresie kształtowania zasobu archiwalnego, jego digitalizacji oraz spraw organizacyjnych, finansowych czy administracyjnych. Zwiększenie liczby zadań i obowiązków stojących przez archiwami i archiwistami, brak lub presja czasu oraz wynikająca z ograniczonych możliwości budżetowych zbyt mała liczba personelu niekorzystnie wpływają na aktywność

---

¹ Artykuł ten powstał na podstawie referatu: H. Mazur, *Działalność edukacyjna i naukowa Archiwum Państwowego w Kielcach. Marzenia a rzeczywistość*, wygłoszonego podczas sesji naukowej: „Z dziejów, zasobu i działalności Archiwum Państwowego w Kielcach”, która odbyła się 13 października 2011 roku.

archiwów w dziedzinie naukowej i wydawniczej czy edukacyjnej. Obszary te zwykle przegrywają w konfrontacji z innymi funkcjami archiwów państwowych². Jak obliczył Sławomir Radoń, czynności o charakterze administracyjnym stanowią 90% czasu pracy w archiwach państwowych, podczas gdy na szeroko rozumianą działalność kulturalną przeznaczają się zaledwie 10% czasu. Są więc archiwa „przede wszystkim jednostkami organizacji administracji specjalnej, a tylko w niewielkim stopniu instytucjami o charakterze naukowym bądź kulturalnym”³.

Rozwój archiwów państwowych w materii naukowej i edukacyjnej czy szerzej – kulturalnej, ograniczają także czynniki o charakterze mentalnym i psychologicznym. Mowa tu o nie zawsze pozytywnym podejściu niektórych pracowników archiwów państwowych do interesujących nas zagadnień. W środowisku archiwistów istnieje pewna grupa pragnąca widzieć w placówkach tych tylko i wyłącznie urząd miary publicznej. Przedsięwzięcia naukowe i edukacyjne są przez nich niedoceniane, marginalizowane, a ich zasadność poddawana w wątpliwość. Z przykrością stwierdzić należy, że zjawiskiem wcale nierzadkim jest deprecjonowanie archiwistów angażujących się w życie naukowe archiwów i dezawuowanie ich pracy i dorobku. Wrogość wobec intelektualnych inicjatyw i poczynań archiwalnego personelu jest postawą niesprawiedliwą i wysoce krzywdzącą, zwłaszcza w konfrontacji z postulatem Władysława Stępniaaka, którego zdaniem

uwzględniać należy realizację aspiracji naukowych archiwistów, którzy zazwyczaj bez wsparcia przygotowują tematy rozpraw doktorskich i habilitacyjnych. Wydają źródła i opracowują monografie [...]. Ludziom pracującym tak ofiarnie – tematy te nie są realizowane w służbowym czasie pracy – archiwa polskie, polska nauka i kultura zawdzięczają bardzo wiele⁴.

Biorąc pod uwagę wymienione wyżej czynniki nie może zaskakiwać fakt, że przez całe dziesięciolecie „dobra kultury widziano w zasobie muzeów czy bibliotek, ale już nie w papierach leżących w archiwach”⁵. Niestety, po 1989 roku

² Por. A. Cieślak, *Edukacyjne funkcje archiwów – trudna misja w trudnej rzeczywistości*, w: *Archiwa w nowoczesnym społeczeństwie. Pamiętnik V Powszechnego Zjazdu Archiwistów Polskich, Olsztyn 6–8 września 2007 r.*, red. J. Poraziński, K. Strykowski, Warszawa 2008, s. 107.

³ S. Radoń, *Archiwa polskie – stare i nowe wyzwania*, w: *Archiwa w nowoczesnym*, s. 10.

⁴ List otwarty Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych prof. Władysława Stępniaaka do dyrektorów i pracowników archiwów państwowych, <http://www.archiwa.gov.pl/images/stories/Koncepcja%20dzia%C5%82ania%20na%20stanowisku%20Naczelnego%20Dyrektora%20Archiw%C3%B3w%20Pa%C5%84stwowych%20oraz%20metody%20jej%20realizacji.pdf> [dostęp: 9 IX 2011].

⁵ A. Tomczak, *Archiwistyka i zawód archiwisty. Kilka refleksji*, w: *Archiwa polskie wobec wyzwań XXI wieku. Pamiętnik III Powszechnego Zjazdu Archiwistów Polskich. Toruń 2–4 września 1997*, t. 1, red. D. Nałęcz, Radom 1997, s. 24.

archiwa uległy „marginalizacji w procesie budowy nowoczesnego państwa demokratycznego. Archiwa, które świadczą usługi niezbędne władzy i niemal wszystkim grupom społecznym i zawodowym, są niewidoczne na zewnątrz”⁶. W dodatku słowo „archiwum” „kojarzone jest w społeczeństwie z jedną tylko instytucją i jej niedostępnymi i nie do końca rozpoznanymi zbiorami”, co jest efektem „mylnie wykreowanego przez media obrazu”⁷. Instytut Pamięci Narodowej bez wątpienia „wygrywa na kontakcie z życiem publicznym”, podczas gdy przyczyną „niedobrej sytuacji archiwów [państwowych] jest ich skromne milczenie, skutkujące ich izolacją”⁸. Nieostrzeżenie archiwów przez władze państwowe przekłada się na aspekt ekonomiczny. Nie ma bowiem wątpiwości, że nakłady finansowe na archiwa w ogóle, a w szczególności na rozwój naukowy i edukacyjny są ciągle niewystarczające. Zaniedbanie przez rząd i niedofinansowanie archiwów jest przyczyną ich fatalnej sytuacji lokalowej. Brak rezerwy magazynowej, szczupłość pomieszczeń biurowych, a przede wszystkim zbyt mała przestrzeń publiczna nie sprzyja prowadzeniu działalności edukacyjnej i naukowej. W ciasnych, zwykle jedynie adaptowanych na potrzeby archiwów budynkach brak jest często możliwości, aby organizować wystawy czy konferencje⁹. Wciąż aktualny jest więc wygłoszony w innej, bo socjalistycznej rzeczywistości postulat Tadeusza Walichnowskiego: „trzeba zademonstrować swoją obecność praktyczną użytecznością dla potrzeb naszego społeczeństwa, [...] gospodarki, trzeba wykazać odpowiednią aktywność w realizacji codziennego trudu naszego narodu”¹⁰.

Archiwa państwowe mimo wspomnianych ograniczeń i utrudnień podejmowały i podejmują działania o charakterze edukacyjnym i naukowym¹¹.

⁶ S. Radoń, *Archiwa polskie*, s. 9.

⁷ A. Cieślak, *Edukacyjne funkcje*, s. 105.

⁸ M. Kula, *Fantazyjne życzenia dla archiwisty*, w: *Archiwistyka oraz problemy historii Polski, Polonii i dyplomacji. Księga jubileuszowa ofiarowana profesorowi Edwardowi Kołodziejowi w 70. rocznicę urodzin*, red. J. Łosowski, Lublin 2011, s. 188–190.

⁹ G. Bandych-Ignaczak, S. Radoń, *Projekt modernizacji infrastruktury archiwów państwowych*, „Archeion”, t. 110, 2007–2008, s. 9, 10.

¹⁰ T. Walichnowski, *Głos w dyskusji*, w: *Działalność naukowa archiwów polskich. I Konferencja Krajowa pracowników naukowo-badawczych archiwów państwowych*, Poznań, 28 IV 1977 r., red. T. Walichnowski, Warszawa–Łódź 1978, s. 62, 63.

¹¹ Szerzej zob. J. Krochmal, *Regionalistyka w działalności archiwów państwowych w latach 1997–2006*, w: *Archiwa jako ośrodki badań regionalnych na przykładzie prac nad dziejami Mazowsza. Materiały z sesji naukowej*, red. L. Franciszkiewicz, Płock 2008, s. 17–24; por. T. Walichnowski, *Działalność naukowa archiwów państwowych w Polsce. (Stan obecny, perspektywy na najbliższe lata)*, w: *Działalność naukowa*, s. 5–19; B. Woszczyński, *Zakres badań naukowych prowadzonych przez archiwistów*, w: *Pamiętnik I Powszechnego Zjazdu Archiwistów Polskich, Przemysł 27–29 sierpnia 1986 roku. Referaty i dyskusja*, cz. I, Warszawa 1991, s. 134–144; Z. Konieczny, *Rola archiwum w regionie*, w: *Pamiętnik I*, s. 153–161.

Wynika to przede wszystkim z Ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach z dnia 14 lipca 1983 roku, która jako jedno z zadań tych placówek wymienia „prowadzenie prac naukowych oraz wydawniczych w dziedzinie archiwistyki i dziedzin pokrewnych”¹². Rozwój wymienionych wyżej funkcji archiwów jest także jednym z celów strategii Archiwów Państwowych na lata 2010–2020¹³. Niezależnie od zaleceń ustawodawcy i tendencji odgórných, płynących ze strony Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, aktywność naukowa archiwów jest najczęściej wynikiem oddolnych inicjatyw podejmowanych przez kierownictwo i personel poszczególnych placówek archiwalnych¹⁴. Przyjąć można, że realizacja przedsięwzięć naukowych w poszczególnych archiwach państwowych zależy przede wszystkim od kompetencji, predyspozycji i osobistych zainteresowań pracowników. Ważne jest także to, „na ile tego typu działalność spotyka się z zielonym światłem ze strony kierownictwa i na ile jest marginalizowana przez zadania o charakterze urzędniczym”¹⁵.

Dzięki zaangażowaniu archiwistów i dyrekcji poszczególnych archiwów państwowych od wielu lat placówki te pełnią obok bibliotek, muzeów i lokalnych stowarzyszeń rolę ośrodków badań regionalnych. Szczególną pozycję placówki archiwalne mają w miastach pozbawionych uczelni wyższych. Znaczenie archiwów w materii badań regionalnych wynika z faktu podejmowania przez nie przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i naukowym. Ich celem jest kształtowanie historycznej świadomości regionalnej oraz budowanie małych ojczyzn, ich pielęgnowanie, wzbogacanie i umacnianie w relacji z dużą

¹² Ustawa z dnia 14 lipca 1983 roku o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach, rozdz. 3, art. 28. ust. 7.

¹³ *Strategia archiwów państwowych na lata 2010–2020*, red. B. Berska, Warszawa 2011, s. 19, 20.

¹⁴ Zob. m.in.: D. Magier, *Oddział terenowy archiwum państwowego w środowisku lokalnym*, „Archiwista Polski” (dalej: AP), R. VI, 2001, nr 2, s. 69; tenże, *Regionalna rola archiwum państwowego w epoce poindustrialnej*, w: *Toruńskie Konfrontacje Archiwalne*, t. 1: *Archiwistyka na uniwersytetach, archiwistyka w archiwach*, red. W. Chorążyczewski, A. Rosa, Toruń 2009, s. 213–224; G. Welik, *Działalność wydawnicza Archiwum Państwowego w Siedlcach*, w: *Archiwa jako ośrodki*, s. 25–39; M. Frankel, *Działalność wydawnicza Archiwum Państwowego w Szczecinie*, w: *Mundus archii mundus memoriae. Archiwum Państwowe w Szczecinie 1945–2005*, red. M. Frankel, Szczecin 2007, s. 131–135; W. Chlistowski, *Ewidencja, informacja i udostępnianie materiałów archiwalnych*, w: *Wojewódzkie Archiwum Państwowe w Koszalinie 1961–1981*, red. J. Górski, Koszalin 1981, s. 116–118; A. Kielbicka, *Archiwum Państwowe w Krakowie 1951–1980*, Warszawa–Łódź 1989, s. 135–167; S. Kłys, *Działalność naukowa Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Poznaniu*, w: *Działalność naukowa*, s. 20–35; S. Nawrocki, *Działalność naukowa Archiwum Państwowego w Poznaniu w latach 1869–1998*, „Poznański Rocznik Archiwalno-Historyczny”, R. VI/VII, 1999/2000, s. 51–70.

¹⁵ A. Cieślak, *Edukacyjne funkcje*, s. 107.

ojczyzn¹⁶. Tym samym archiwum „to jedno z ogniw wpływających na poziom lokalnego społeczeństwa, stymulujący jego potrzeby kulturalne, to także segment życia naukowego administracyjnego regionu”¹⁷.

Przejawy aktywności naukowej i wydawniczej oraz edukacyjnej¹⁸ obecne są także w działalności Archiwum Państwowego w Kielcach. Omawianie tej problematyki każe zatrzymać się nad trzema przynajmniej zagadnieniami. Są to: zakres i cele działalności naukowej i wydawniczej Archiwum Państwowego w Kielcach, praktyczna realizacja i wreszcie wysunięcie postulatów na przyszłość.

Szczegółowe cele działalności naukowej i wydawniczej Archiwum Państwowego w Kielcach reguluje jego statut. Należą do nich:

- prowadzenie badań indywidualnych i zespołowych z zakresu archiwistyki i dziedzin pokrewnych oraz udział w komisjach i zespołach powołanych przez Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych, a także udział w realizacji przedsięwzięć inicjowanych przezeń w tym zakresie;
- opracowywanie ekspertyz i opinii naukowych;
- organizowanie zebrań, konferencji i sesji naukowych;
- współdziałanie ze szkołami wyższymi, a także z innymi instytucjami naukowymi i wydawniczymi;
- przygotowywanie do druku wydawnictw źródłowych i pomocy ewidencyjno-informacyjnych oraz publikacji naukowych z zakresu teorii i praktyki archiwalnej¹⁹.

Rozwój działalności naukowo-badawczej Archiwum Państwowego w Kielcach nastąpił w latach pięćdziesiątych XX wieku. Istotne znaczenie w tym zakresie miała poprawa jego sytuacji lokalowej – w 1955 roku kielecka placówka została przeniesiona do odbudowanego i adaptowanego na jego potrzeby gmachu byłej synagogi. Duży wpływ na funkcjonowanie archiwum w interesującej nas materii miał dekret o archiwach z 1951 roku, który stwierdzał, że do zadań

---

¹⁶ K. Kozłowski, *Archiwa państwowe a małe ojczyzny*, w: *Archiwa samorządowe w służbie mieszkańców i administracji publicznej. Referaty II Krajowego Sympozjum Archiwalnego 28–29 września 1999*, red. J. Poraziński, Z. Pustuła, Warszawa 1999, s. 39–53.

¹⁷ L. Franciszkiewicz, *Otwarcie sesji*, w: *Archiwa jako ośrodki*, s. 5.

¹⁸ Szerzej na ten temat zob. H. Mazur, *Działalność edukacyjna archiwów państwowych na przykładzie Archiwum Państwowego w Kielcach (wybrane zagadnienia)*, AP, R. XVI, 2011, nr 2, s. 49–73; tenże, *Lekcje w Archiwum Państwowym w Kielcach*, „Inspiracje” 2011, nr 3 (93), s. 22, 23, tenże, *Rzecz o edukacyjnej funkcji Archiwum Państwowego w Kielcach*, „Świętokrzyskie Studia Archiwalno-Historyczne”, t. 1, 2012, s. 97–117.

¹⁹ Statut Archiwum Państwowego w Kielcach wprowadzony decyzją nr 21 2009 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 16 IX 2009, par. 6, pkt 7, lit. a–i; zmieniony decyzją nr 16 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 8 listopada 2011 r., par. 6, pkt 6, lit. a–e.

archiwów państwowych należą „prace naukowo-badawcze i wydawnicze w zakresie archiwistyki i archiwoznawstwa”²⁰. Najważniejszym czynnikiem, który przyczynił się do rozwoju archiwum pod kątem naukowym i wydawniczym, był wzrost liczby pracowników, z których wielu posiadało predyspozycje do podejmowania prac badawczych. Pokłosiem tego były 134 publikacje wydane w latach 1951–1983. Okres największej aktywności naukowo-wydawniczej Archiwum Państwowego w Kielcach przypadł na lata siedemdziesiąte. Istotną rolę w materii naukowej w omawianym okresie odgrywały zebrania naukowe, na których wygłoszono prawie 200 referatów. Najbardziej aktywnymi pracownikami archiwum w działalności naukowo-wydawniczej byli: Antoni Artymiak, Irena Bałabuch, Jan Boniecki, Romana Guldon, Helena Kisiel, Alicja Makowska, Stanisław Marcinkowski, Adam Massalski, Władysław Prawdzik, Bohdan Ryszewski, Elwira Szczepaniak, Jerzy Szczepański, Elżbieta Wirska. Publikacje dotyczyły przede wszystkim historii regionu, archiwoznawstwa i źródłoznawstwa, metodyki archiwalnej (głównie w zakresie porządkowania i opracowania materiałów archiwalnych, ale także udostępniania, konserwacji i kształtowania zasobu). Ukazywały się także edycje źródeł archiwalnych oraz informatory o zasobie archiwalnym. Na zebraniach omawiano wydawnictwa Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych i branżową literaturę zagraniczną. Kieleckie archiwum współpracowało z instytucjami naukowymi, oświatowymi i kulturalnymi: Wyższą Szkołą Nauczycielską w Kielcach, Muzeum Świętokrzyskim, bibliotekami oraz Kieleckim Towarzystwem Naukowym i kieleckim oddziałem Polskiego Towarzystwa Historycznego. Efektem tej współpracy były liczne wystawy, zebrania i sesje naukowe²¹.

Ponieważ zagadnienie działalności naukowej Archiwum Państwowego w Kielcach w latach 1951–1983 zostało szczegółowo omówione przez Elwirę Szczepaniak i Romanę Guldon, więcej uwagi poświęcić należy okresowi 1984–2011.

Po stagnacji w działalności wydawniczej pracowników archiwum w latach osiemdziesiątych daje się zauważyć ożywienie w tym zakresie w ostatniej dekadzie XX i pierwszym dziesięcioleciu XXI wieku²². W latach 1984–2011 ukazało się 135 publikacji naukowych pracowników archiwum. Nie licząc kilku samodzielnych wydawnictw książkowych były to przede wszystkim artykuły publikowane

²⁰ Dekret z dnia 29 marca 1951 r. o archiwach państwowych, Dz.U. 1951, nr 19, poz. 149.

²¹ E. Derdowska-Szczepaniak, *Działalność naukowo-badawcza pracowników archiwów województwa kieleckiego*, Kielce 1973 [do użytku wewnętrznego]; R. Guldon, *Działalność naukowo-badawcza i informacyjna państwowej służby archiwalnej województwa kieleckiego (1974–1983)* [maszynopis znajduje się w zbiorze referatów Archiwum Państwowego w Kielcach].

²² Zob. Wykres 1.

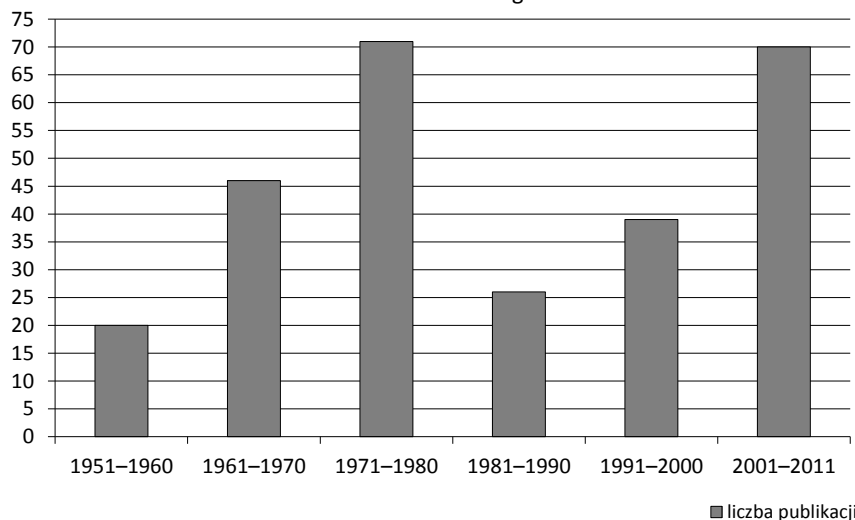
w regionalnych czasopismach naukowych („Kieleckie Studia Historyczne”, „Almanach Historyczny”, „Między Wisłą a Pilicą”, „Studia Muzealno-Historyczne”), periodykach branżowych: „Archiwista Polski” i „Archeion” oraz zbiorowych wydawnictwach zwartych. Połowę z nich poświęcono tematyce archiwoznawczej i źródłoznawczej²³. Artykuły te stanowiły prezentację i omówienie materiałów archiwalnych dotyczących danego zagadnienia, problematyki, okresu historycznego czy kategorii źródeł. Duża część artykułów autorstwa kieleckich archiwistów traktuje o historii regionu, zwłaszcza o okresie przed- i porozbiorowym oraz dwudziestoleciu międzywojennym. Liczne są także biogramy archiwistów ogłoszone w *Słowniku biograficznym archiwistów* i czasopismach branżowych oraz biogramy osób związanych z regionem świętokrzyskim wydane w *Świętokrzyskim słowniku biograficznym*. Niewiele prac ukazało się z zakresu metodyki archiwalnej; są to m.in. artykuły poświęcone kształtowaniu zasobu archiwalnego, opracowaniu materiałów archiwalnych oraz działalności edukacyjnej archiwum. Osobną grupę stanowią informatory i przewodniki po zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach. Bardzo słabo reprezentowane są natomiast recenzje i sprawozdania. Niezwykle ubogi jest plon działalności edytorskiej, który w okresie 1984–2011 przyniósł zaledwie 6 wydawnictw źródłowych. Najwięcej publikacji w latach 1984–2011 wyszło spod pióra: Romany Guldon (24), Huberta Mazura (19), Kazimierza Nobisa (14), Elwiry Szczepaniak (13), Łukasza Guldona (11), Tadeusza Kręgla (10), Anny Oparry-Rak (8), Piotra Pawłowskiego (6), Jacka Kaczora (4) i Aleksandra Kondrata (4)²⁴.

Wiele polskich archiwów prowadzi ożywioną działalność wydawniczą publikując opracowania naukowe w zakresie archiwoznawstwa i historii regionu, monografie i przewodniki po zespołach archiwalnych, wydawnictwa źródłowe, katalogi wystaw itp. Dlatego też postulatem wysoce zasadnym jest zainicjowanie w Archiwum Państwowym w Kielcach aktywności wydawniczej. Możliwości takie daje zarówno zasób archiwum, jak także predyspozycje i potencjał grupy pracowników. Poza pewnymi możliwymi do zniwelowania barierami natury mentalnej i interpersonalnej nie ma poważniejszych przeszkód, które uniemożliwiłyby rozwój kieleckiego archiwum w tym obszarze. Archiwum Państwowe w Kielcach z powodzeniem może czynnie uczestniczyć w życiu naukowym Kielc prowadząc działalność wydawniczą. Jej pokłosiem mogą być publikacje z zakresu metodyki archiwalnej, archiwoznawstwa i źródłoznawstwa, historii regionu między Wisłą i Pilicą, zwłaszcza dotyczące XIX i XX wieku, a także albumy i katalogi wystaw.

²³ Tematykę publikacji pracowników Archiwum Państwowego w Kielcach ilustruje Wykres 2.

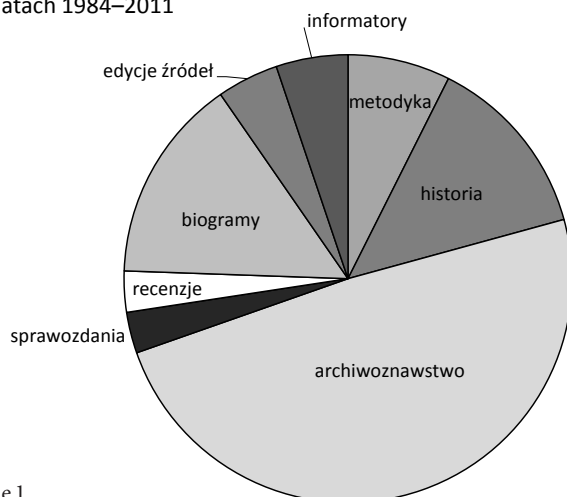
²⁴ Zob. Aneks 1.

Wykres 1. Liczba publikacji wydanych przez pracowników Archiwum Państwowego w Kielcach

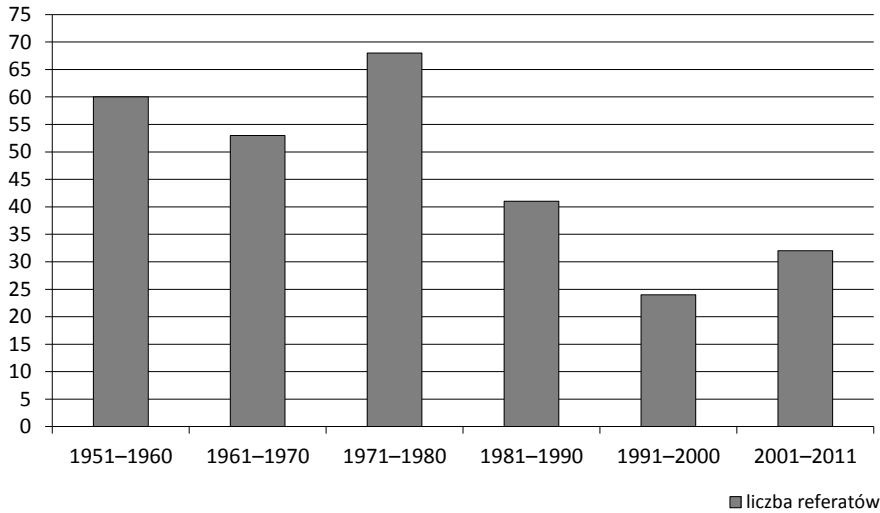
Podstawa: E. Derdowska-Szczepaniak, *Działalność naukowo-badawcza pracowników archiwów województwa kieleckiego*, Kielce 1973 [do użytku wewnętrznego]; R. Guldon, *Działalność naukowo-badawcza i informacyjna państwowej służby archiwalnej województwa kieleckiego (1974–1983)* [maszynopis znajduje się w zbiorze referatów Archiwum Państwowego w Kielcach]; Archiwum Państwowe w Kielcach, *Archiwum Państwowe w Kielcach 1922–2002*, sygn. 275, 282, 284, 286, 288, 291, 293, 298, 301, 1506, 1508, 1510, 1512, 1514, 1516, 1518, 1520, 1522, 1524, 1525, 1526, 1527, 1528; *Roczne sprawozdania opisowe z działalności Archiwum Państwowego w Kielcach z lat 2000–2010* [registratura Archiwum Państwowego w Kielcach]; *Informacja bieżąca z działalności Archiwum Państwowego w Kielcach za I, II i III kwartał 2011 r.* [registratura Archiwum Państwowego w Kielcach]; *Bibliografia historii polskiej*, <http://www.bibliografia.ipn.gov.pl/portal/bhp/1046/8338/Katalog.html> [dostęp: 30 III 2012], *Bazy Biblioteki Narodowej*, <http://mak.bn.org.pl/cgi-bin/makwww.exe?BM=49>, <http://mak.bn.org.pl/cgi-bin/makwww.exe?BM=25> [dostęp: 30 III 2012].

Wykres 2. Tematyka publikacji pracowników APK wydanych w latach 1984–2011

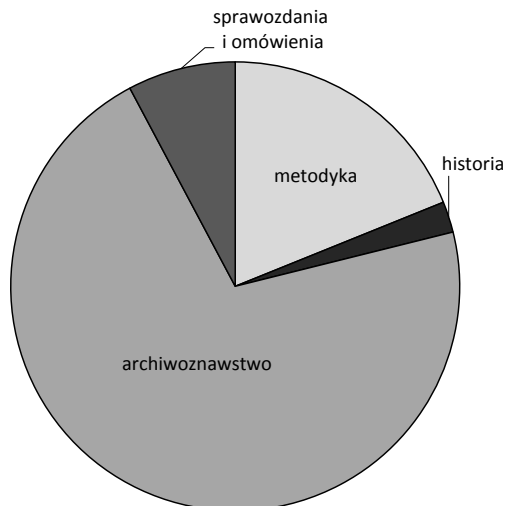
Podstawa: Jak w wykresie 1.

Wykres 3. Liczba referatów opracowanych przez pracowników Archiwum Państwowego w Kielcach

Podstawa: E. Derdowska-Szczepaniak, *Działalność naukowo-badawcza pracowników archiwów województwa kieleckiego*, Kielce 1973 [do użytku wewnętrznego]; R. Guldon, *Działalność naukowo-badawcza i informacyjna państwowej służby archiwalnej województwa kieleckiego (1974–1983)* [maszynopis znajduje się w zbiorze referatów Archiwum Państwowego w Kielcach]; Archiwum Państwowe w Kielcach, *Archiwum Państwowe w Kielcach 1922–2002*, sygn. 275, 282, 284, 286, 288, 291, 293, 298, 301, 1506, 1508, 1510, 1512, 1514, 1516, 1518, 1520, 1522, 1524, 1525, 1526, 1527, 1528; Roczne sprawozdania opisowe z działalności Archiwum Państwowego w Kielcach z lat 2000–2010 [registratura Archiwum Państwowego w Kielcach]; Informacja bieżąca z działalności Archiwum Państwowego w Kielcach za I, II i III kwartał 2011 r. [registratura Archiwum Państwowego w Kielcach].

Wykres 4. Tematyka referatów wygłoszonych w APK wydanych w latach 1984–2011

Podstawa: Jak w wykresie 3.

Przede wszystkim jednak należy się skupić na działalności edytorskiej. W odniesieniu do źródeł dotyczących dziejów Kielc i regionu Między Wisłą a Pielicą wciąż ubogi i niewystarczający jest plon edytorstwa źródeł historycznych. Tymczasem to właśnie archiwa gromadzące i przechowujące materiały archiwalne posiadają największe możliwości w zakresie prowadzenia prac wydawniczych źródeł historycznych.

Niektóre polskie archiwa państwowe wydają własne periodyki²⁵. Ambicją i celem Archiwum Państwowego w Kielcach powinno być wydawanie również własnego czasopisma o charakterze archiwalno-historycznym. Mógłby to być periodyk redagowany wspólnie z inną instytucją czy stowarzyszeniem o charakterze naukowym lub kulturalnym. Na jego łamach zamieszczane byłyby artykuły z zakresu archiwistyki, źródłoznawstwa i historii regionalnej. Tego typu wydawnictwo służyłoby prezentacji efektów działalności naukowej pracowników archiwum, a także stwarzałoby możliwość publikacji tekstów autorstwa historyków. Mając na względzie zarówno niewielkie doświadczenie Archiwum Państwowego w obszarze wydawniczym, ograniczone możliwości finansowe oraz kadrowe, periodyk taki, przynajmniej początkowo, mógłby przyjąć formę rocznika lub półrocznika.

Począwszy od lat osiemdziesiątych spadła dwukrotnie w stosunku do lat siedemdziesiątych liczba zebrań naukowych i wygłaszanych w Archiwum Państwowym w Kielcach referatów²⁶. Łącznie w okresie 1984–2011 opracowano ich ponad 80. Problematyka wystąpień archiwistów dotyczyła przede wszystkim źródoznawstwa i archiwoznawstwa (75% wszystkich referatów)²⁷. Rzadziej podnoszonymi tematami były regionalistyka i metodyka archiwalna, ograniczana w zasadzie do kwestii kształtowania i opracowania zasobu archiwalnego. W ostatnim czasie niemal zaprzestano na posiedzeniach naukowych omawiania literatury archiwistycznej i referowania bieżących tomów „Archeionu”, co było częstą praktyką w minionych dziesięcioleciach. Do tego zwyczaju Archiwum Państwowe w Kielcach zdaje się jednak powracać, o czym świadczy ostatnie zebranie naukowe w grudniu 2011 roku, na którym pracownicy archiwum omówili zawartość ostatniego tomu „Archeionu” i najnowszy podręcznik pióra Haliny Robótki.

Wzorem innych archiwów państwowych należałoby organizować zebrania naukowe nie tylko w gronie pracowników Archiwum Państwowego w Kielcach, ale w towarzystwie zaproszonych lokalnych historyków i przedstawicieli innych instytucji naukowych, dydaktycznych i kulturalnych oraz wszystkich zainteresowanych tematyką danego posiedzenia. Otwarte zebrania naukowe stwarzają bowiem możliwość prezentowania działalności i dorobku naukowego archiwum

²⁵ J. Krochmal, *Regionalistyka*, s. 21, 22.

²⁶ Zob. Wykres 3.

²⁷ Tematykę referatów pracowników Archiwum Państwowego w Kielcach ilustruje Wykres 4.

na zewnątrz i docierania do szerszego grona odbiorców. Nie bez znaczenia jest też głos w dyskusji zaproszonych gości spoza środowiska archiwalnego. Otwarte posiedzenia naukowe są szansą na czynne uczestnictwo Archiwum Państwowego w Kielcach w życiu naukowym miasta i regionu.

Ważnym postulatem jest, by referaty archiwistów po wygłoszeniu na zebraniu naukowym nie trafiały na dno szafy czy szuflady, ale stawały się merytoryczną pomocą dla pracowników archiwum, badaczy, studentów czy też w ogóle użytkowników zasobu korzystających z pracowni naukowej. Uwaga ta dotyczy przede wszystkim tekstów o charakterze archiwoznawczym, pełniących rolę tematycznych przewodników międzyczepowych. Opracowywanie referatów i komunikatów ma sens tylko wtedy, gdy służą one szerszemu kręgowi odbiorców, a nie tylko wąskiej grupie archiwistów, wtedy, gdy ich walor poznawczy może być wykorzystany i doceniany. Niestety, referaty archiwistów niezmiernie rzadko wykorzystywane są przez osoby spoza Archiwum Państwowego w Kielcach. Przyczyną jest przede wszystkim brak wiedzy potencjalnych zainteresowanych o istnieniu tego typu pomocy naukowych. Dlatego też ważna jest rzetelna informacja o znajdujących się w archiwach zbiorach referatów. Najbardziej rozsądnym rozwiązaniem byłaby publikacja spisu referatów na stronie internetowej Archiwum Państwowego w Kielcach.

Portal internetowy może stać się niezwykle ważnym narzędziem na polu naukowym. Poza podstawowymi informacjami dotyczącymi działalności archiwum i jego zasobu powinien także stanowić źródło wiedzy o naukowym obszarze funkcjonowania archiwum. Przede wszystkim należałoby na archiwalnej stronie internetowej zamieścić bibliografię jego pracowników oraz wykaz publikacji dotyczących samego archiwum²⁸. Ciekawym rozwiązaniem mogłoby być publikowanie na portalu naukowych i popularnonaukowych artykułów poświęconych archiwum. Rzecz jasna, nie powinno zabraknąć także informacji o przedsięwzięciach i aktualnościach w materii naukowej i edukacyjnej. Zakładka zawierająca wyżej wymienione dane miałaby automatycznie charakter informacyjny i promocyjny.

Znaczącą rolę w życiu naukowym odgrywają też sesje i konferencje naukowe organizowane lub współorganizowane przez Archiwum Państwowe w Kielcach. Największym przedsięwzięciem tego typu była sesja: „Z dziejów, zasobu i działalności Archiwum Państwowego w Kielcach” zorganizowana 13 października 2011 roku w ramach inauguracji nowej siedziby Archiwum Państwowego w Kielcach. Jej celem było przybliżenie historii archiwum, jego zasobu oraz wybranych aspektów działalności, także w kontekście znaczenia dla nauki, kultury oraz funkcjonowania innych instytucji. W sesji poza historykami z Instytutu Historii

²⁸ Warto w tej kwestii zwrócić uwagę na przykład Archiwum Państwowego w Lublinie: <http://www.lublin.ap.gov.pl/?p=tresc&id=43> [dostęp: 30 III 2012].

Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, kieleckiej delegatury Instytutu Pamięci Narodowej, Muzeum Historii Kielc, Polskiej Akademii Nauk wzięli udział także archiwiści z archiwów państwowych w Radomiu, Warszawie. Pięć referatów wygłosili pracownicy Archiwum Państwowego w Kielcach: Anna Smorąg, Iwona Pogorzelska, Anna Rogowska i Hubert Mazur (2 referaty)²⁹. Poprzednia sesja odbyła się w 2000 roku. Była to konferencja: „Społeczeństwo polskie w okresie I wojny światowej i wojny polsko-bolszewickiej 1920 r.” zorganizowana wraz z Kieleckim Towarzystwem Naukowym oraz Instytutem Historii Wyższej Szkoły Pedagogicznej Kielcach, na której reprezentujące Archiwum Państwowe w Kielcach Elwira Szczepaniak i Romana Guldon wygłosiły referat: „Źródła do dziejów wojny polsko-radzieckiej przechowywane w zasobie AP w Kielcach i jego oddziałach”. Dodać warto, że w tym samym roku odbyło się spotkanie naukowe poświęcone pamięci byłego dyrektora kieleckiego archiwum dra Stanisława Marcinkowskiego połączone z promocją książki pt. *Społeczności małomiasteczkowe w regionie świętokrzyskim*. Także w dziewięćdziesiątych i osiemdziesiątych latach archiwum współorganizowało sesje naukowe m.in. z Kieleckim Towarzystwem Naukowym, Instytutem Historii Wyższej Szkoły Pedagogicznej Kielcach, kieleckim Oddziałem Polskiego Towarzystwa Historycznego, Muzeum Narodowym w Kielcach. Referaty pracowników Archiwum Państwowego w Kielcach były wygłaszane również na sesjach naukowych organizowanych przez inne instytucje kultury i nauki. Ogółem kieleccy archiwiści w latach 1984–2011 wzięli czynny udział prawie w 40 sesjach i konferencjach naukowych. W tematyce referatów dominowało archiwoznawstwo. Rzadsze były wystąpienia o charakterze historycznym³⁰.

Zasadne jest też podejmowanie inicjatyw w organizacji sesji i konferencji naukowych poświęconych archiwistyce bądź historii regionu. Przedsięwzięcia takie mogą być realizowane samodzielnie lub przy współpracy uczelni, bibliotek, muzeów, innych archiwów czy Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, a także rozmaitych stowarzyszeń czy władz samorządowych. Okazją do organizacji takiego wydarzenia naukowego może stać się jubileusz 90 rocznicy powstania Archiwum Państwowego w Kielcach przypadający na 2013 rok.

Archiwum Państwowe w Kielcach trzykrotnie uczestniczyło w Kieleckich Festiwalach Nauki. W ramach IV Festiwalu Nauki pracownicy archiwum przygotowali wystawę: „Dokument źródłowy podstawą w poznawaniu historii swojej rodziny”, wykład: „Drzewo genealogiczne w oparciu o dokument archiwalny” oraz konkurs dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów: „Moi przodkowie – drzewo genealogiczne”. Dużą popularnością cieszyły się też Dni Otwarte

²⁹ H. Mazur, *Sprawozdanie z uroczystej inauguracji nowej siedziby Archiwum Państwowego w Kielcach, 12–13 października 2011 r. i sesji naukowej „Z dziejów, zasobu i działalności Archiwum Państwowego w Kielcach”*, AP, R. XVI, 2011, nr 4, s. 106–112.

³⁰ Zob. Aneks 3.

Archiwum³¹. Rozwój przestrzenny Kielc i jego zabudowa na przestrzeni wieków stały się przedmiotem cyklu imprez podczas V Kieleckiego Festiwalu Nauki. Był to wykład: „Kielce – rozwój przestrzenny i zabudowa”, wystawa: „Kielce – obraz miasta w dokumencie – przeszłość, teraźniejszość” oraz konkurs: „Historia mojej dzielnicy – osiedla”³². Natomiast w ramach VI Kieleckiego Festiwalu Nauki Archiwum Państwowe w Kielcach wystąpiło z wystawą: „Szkoły kieleckie w dokumencie archiwalnym”, z wykładem: „Historia szkół w Kielcach” oraz z konkursem: „Historia mojej szkoły”³³. Ze wszech miar słuszny wydaje się postulat powrotu do uczestnictwa w prezentacjach festiwalowych.

Aktywna działalność naukowa i wydawnicza archiwum przynieść może szereg korzyści. Przede wszystkim badania naukowe nad zasobem danego archiwum i będące ich wynikiem publikacje wpływają korzystnie na jakość udostępniania i informacji naukowej. Działania naukowe dzięki współprzenikaniu się z funkcją informacyjną, edukacyjną i promocyjną służą budowaniu pozytywnego wizerunku archiwum, podnoszeniu jego prestiżu i otwieraniu się szeroko na społeczeństwo, zgodnie z zasadą publiczności archiwów. Wyjście naprzeciw potrzebom i interesom społeczeństwa stwarza z kolei możliwość uczestnictwa w budowaniu i pogłębianiu jego kultury oraz świadomości historycznej. Planowe i permanentne działania naukowe oraz ożywiona działalność edytorska zagwarantują archiwum pozycję ważnego i potrzebnego ośrodka badań regionalnych na równi z lokalnymi szkołami wyższymi, bibliotekami, muzeami oraz stowarzyszeniami i instytucjami kulturalnymi i naukowymi, dla których archiwum może być zarówno partnerem, jak i swoistym zapleczem. Warto jednak iść o krok dalej i podjąć trud prowadzenia także samodzielnej działalności naukowej w dziedzinie historii regionu. Osobną kwestią są badania w zakresie archiwistyki. O ile bowiem zakłady archiwistyki funkcjonujące w strukturach instytutów historycznych uczelni wyższych zajmują się przede wszystkim teorią archiwalną, dziejami archiwów, kancelarii i administracji, kształceniem archiwistów, kwestiami prawnymi funkcjonowania archiwów i zarządzaniem dokumentacją, o tyle przed archiwami państwowymi otwierają się możliwości prac badawczych w zakresie metodyki archiwalnej, archiwoznawstwa oraz prac edytorskich. Można przyjąć,

³¹ *Poszukiwania genealogiczne*, oprac.: A. Chałońska, W. Grzesik, Ł. Guldon, R. Guldon, A. Kukla, I. Pogorzelska, A. Smorąg, w: *IV Kielecki Festiwal Nauki 12–21 września 2003. Prezentacje festiwalowe*, red. K. Grysa, Kielce 2004, s. 55–59.

³² *Miasto Kielce – rozwój przestrzenny i zabudowa*, oprac.: R. Chałoński, R. Guldon, W. Grzesik, A. Kukla, I. Pogorzelska, A. Smorąg, w: *V Kielecki Festiwal Nauki 16–26 września 2004. Prezentacje festiwalowe*, red. K. Grysa, Kielce 2005, s. 63–65.

³³ *Szkoły kieleckie w dokumencie archiwalnym*, oprac.: W. Grzesik, A. Opara, A. Smorąg, w: *VI Kielecki Festiwal Nauki 17–25 września 2005. Prezentacje festiwalowe*, red. Z. Steciak, Kielce 2006, s. 33–35.

że pozostawiając (ale nie rezygnując z nich całkowicie) teoretyczne rozważania archiwistykom, archiwiści powinni skupić się na podejmowaniu w piśmiennictwie zagadnień praktycznych. Aktywność Archiwum Państwowego w Kielcach na tym polu stanowić będzie istotną cegiełkę w rozwoju polskiej archiwistyki. Efektem będzie silna pozycja kieleckiego archiwum na tle innych polskich archiwów. Inicjowanie przedsięwzięć naukowych przez archiwa, to jest przez dyrekcję i poszczególnych pracowników, aktywizować może pozostałą część archiwalnego personelu, a z całą pewnością będzie przekładać się na rozwój intelektualny archiwistów i stwarzać okazję do samokształcenia.

Oddana do użytku w 2011 roku nowa siedziba Archiwum Państwowego w Kielcach stwarza ogromne możliwości w zapewnieniu szerokiego dostępu do zasobu archiwalnego i otworzeniu tej placówki na publiczność. Mowa tu nie tylko o obszernej i nowoczesnej pracowni naukowej, ale przede wszystkim o salach: wystawowej, szkoleniowej i konferencyjnej. Takie zaplecze lokalowe w zestawieniu z potencjałem w postaci zasobu archiwalnego i kompetentnego personelu zawoocować może licznymi przedsięwzięciami w materii kulturalnej, edukacyjnej i naukowej.

Dołożyć należy także starań mających na celu wspieranie pracowników w twórczej pracy naukowej, która powinna przynieść wymierne efekty w postaci zwiększonej liczby publikacji i referatów na zebraniach. Szczególną uwagę należy zwrócić na młodych pracowników, zachęcając ich i motywując do aktywnego udziału w życiu naukowym.

Aneks 1

Wykaz publikacji pracowników Archiwum Państwowego w Kielcach
wydanych lub oddanych do druku w latach 1984–2011³⁴

Irena Bałabuch

(1966–1998)

1. *Źródła do dziejów przemysłu w aktach Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej, w: Źródła do dziejów przemysłu i rzemiosła w XIX i XX wieku w zasobie Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Kielcach*, red. Z. Guldon, Kielce 1984, s. 79–84.
2. *Źródła do dziejów Polski Ludowej w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*, „Kieleckie Studia Historyczne”, t. 6, 1987, s. 75–86 [wraz z E. Szczepaniak].
3. *Polskie instytucje kredytowe na Kielecczyźnie w okresie okupacji hitlerowskiej*, „Rocznik Świętokrzyski”, t. 18, 1991, s. 51–64 [wraz z R. Guldon].

³⁴ Wykaz opracowano na podstawie: Archiwum Państwowe w Kielcach, Archiwum Państwowe w Kielcach, sygn. 275, 282, 284, 286, 288, 291, 293, 298, 301, 1506, 1508, 1510, 1512, 1514,

Beata Białek

(od 2004)

4. *Konfederacja Polski Niepodległej na Lubelszczyźnie w latach 1979–1989*, w: *Konfederacja Polski Niepodległej na drodze do wolności*, red. M. Wenklar, Kraków 2011, s. 180–188.

Rafał Chałoński

(1990–2011, od 2012)

5. *Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia Archiwistów Polskich – oddział Kielce za 1999 rok*, „Archiwista Polski”, R. V, 2000, nr 3, s. 92, 93.

Andrzej Grygiel

(1993–1995)

6. *Archiwum państwowe w Kielcach Oddział w Pińczowie*, w: *Archiwa Państwowe w Polsce. Przewodnik po zasobie*, red. A. Biernat, A. Laszuk, Warszawa 1998, s. 137–141.

Łukasz Guldon

(od 1999)

7. *Wizytacja parafii ciepielowskiej z 1748 r.*, w: *Radom i region radomski w dobie szlacheckiej Rzeczypospolitej*, t. V, red. Z. Guldon, S. Zieliński, Radom 1999, s. 99–101.
8. *Akta z okresu okupacji hitlerowskiej w archiwach państwowych województwa świętokrzyskiego*, „Almanach Historyczny”, t. 3, 2001, s. 203–213 [wraz z R. Guldon].
9. *Wielkość gospodarstw chłopskich w kluczu iłżeckim i mirowskim w 1789 roku*, „Między Wisłą a Pilicą”, t. 2, 2001, s. 191–197.
10. *Bartolon Stanisław*, w: *Świętokrzyski słownik biograficzny*, t. 1, do 1795 r., red. J. Wijaczka, s. 12.
11. *Jonston Jan Jerzy*, w: *Świętokrzyski słownik biograficzny*, t. 1, do 1795 r., red. J. Wijaczka, s. 65.
12. *Mirecki Stanisław Krzysztof*, w: *Świętokrzyski słownik biograficzny*, t. 1, do 1795 r., red. J. Wijaczka, s. 102, 103.
13. *Ossoliński Hieronim*, w: *Świętokrzyski słownik biograficzny*, t. 1, do 1795 r., red. J. Wijaczka, s. 126.
14. *Zadzik Jakub*, w: *Świętokrzyski słownik biograficzny*, t. 1, do 1795 r., red. J. Wijaczka, s. 204, 205.
15. *Zamoyski Andrzej*, w: *Świętokrzyski słownik biograficzny*, t. 1, do 1795 r., red. J. Wijaczka, s. 207, 208.
16. *Folwark i wieś w kluczu mirowskim w końcu XVIII wieku*, „Studia Ekonomiczno-Społeczne”, t. 6, 2004, s. 51–72.

1516, 1518, 1520, 1522, 1524, 1525, 1526, 1527, 1528; Roczne sprawozdania opisowe z działalności Archiwum Państwowego w Kielcach z lat 2000–2010 [registratura Archiwum Państwowego w Kielcach]; Informacja bieżąca z działalności Archiwum Państwowego w Kielcach za I, II i III kwartał 2011 r. [registratura Archiwum Państwowego w Kielcach]; Bibliografia Historii Polskiej, <http://www.bibliografia.ipn.gov.pl/portal/bhp/1046/8338/Katalog.html> [dostęp: 30 III 2012]., Bazy Biblioteki Narodowej, <http://mak.bn.org.pl/cgi-bin/makwww.exe?BM=49>, <http://mak.bn.org.pl/cgi-bin/makwww.exe?BM=25> [dostęp: 30 III 2012].

17. *Wizytacja parafii ostrowieckiej z 1748 roku*, w: *W kręgu historii, gospodarki i kultury. Studia dedykowane profesorowi Jerzemu Piwkowi w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*, red. S. Piątkowski, Ostrowiec Świętokrzyski 2004, s. 49–54.

Romana Guldon

(1970–2009)

18. *Materiały do osadnictwa powiatu brzesko-kujawskiego w XVII–XVIII w.*, „Zapiski Kujawsko-Dobrzyńskie” 1984, s. 143–172 [wraz z Z. Guldonem].
19. *Źródła do dziejów produkcji broni do 1939 r. w Wojewódzkim Archiwum Państwowym w Kielcach*, „Studia Kieleckie” 1984, nr 2, s. 119–125 [wraz z E. Szczepaniak].
20. *Źródła do dziejów przemysłu i rzemiosła z okresu I wojny światowej*, w: *Źródła do dziejów przemysłu i rzemiosła w XIX i XX wieku w zasobie Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Kielcach*, red. Z. Guldon, Kielce 1984, s. 25–40.
21. *Źródła do dziejów ruchu robotniczego w Wojewódzkim Archiwum Państwowym w Kielcach*, w: *Stan źródeł do dziejów polskiego ruchu robotniczego (materiały na sympozjum zorganizowano przez Centralne Archiwum KC PZPR 18 lutego 1983 r.)*, red. F. Tych, Warszawa 1985, s. 204–212 [wraz z K. Nobisem].
22. *Źródła archiwalne do dziejów emigracji i Polonii w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*, w: *Dzieje Kielecczyzny w historiografii Polski Ludowej. Baza źródłowa. Materiały sesji naukowej [Kielce], 29–30 listopada 1985 r., cz. 2*, red. Z. Guldon, Kielce 1987, s. 67–83 [wraz z E. Szczepaniak].
23. *Udział miast kujawskich i dobrzyńskich w handlu wiślanym w połowie XVIII wieku*, „Zapiski Kujawsko-Dobrzyńskie”, t. 6, 1988, s. 179–188 [wraz z Z. Guldonem].
24. *Źródła archiwalne do dziejów Buska*, w: *Tradycje walk o wyzwolenie narodowe i społeczne na ziemi buskiej. Materiały sesji popularnonaukowej 11 IV 1987 r.*, red. Z. Guldon, Kielce 1988 [wraz z S. Marcinkowskim].
25. *Źródła do dziejów mniejszości etnicznych na Kielecczyźnie w okresie I wojny światowej w Archiwum Państwowym w Kielcach*, w: *Ludność żydowska w regionie świętokrzyskim. Materiały z sesji naukowej w Starachowicach 17 X 1987 r.*, red. Z. Guldon, Kielce 1989, s. 139–160.
26. *Polskie instytucje kredytowe na Kielecczyźnie w okresie okupacji hitlerowskiej*, „Rocznik Świętokrzyski”, t. 18, 1991, s. 51–64 [wraz z I. Bałabuch].
27. *Źródła do dziejów Kielecczyzny w okresie I wojny światowej*, w: *Spółczesność województwa kieleckiego wobec niepodległości 1918 roku. Materiały z sesji naukowej poświęconej 70 rocznicy odzyskania niepodległości*, Kielce, 11 listopada 1988 r., red. J. Ławnik, Kielce 1991.
28. *Fotografie w zasobie Archiwum w Kielcach i oddziałach terenowych*, „Archeion”, t. 94, 1995, s. 325, 326.
29. *W 130 rocznicę wybuchu Powstania Styczniowego na Kielecczyźnie*, „Archeion”, t. 94, 1995, s. 255–256 [wraz z J. Jabłońskim].
30. *Wiśła i jej dopływy w świetle archiwaliów z I połowy XIX w., przechowywanych w Archiwum Państwowym w Kielcach*, „Pamiętnik Sandomierski”, t. 3, 1997, s. 251–256.
31. *Lustracja kuźnicy żelaza w Cedzynie z 1789 roku*, „Almanach Historyczny”, t. 1, 1999, s. 259–265.
32. *Akta z okresu okupacji hitlerowskiej w archiwach państwowych województwa świętokrzyskiego*, „Almanach Historyczny”, t. 3, 2001, s. 203–213 [wraz z Ł. Guldonem].

33. *Źródła archiwalne do dziejów wojny polsko-rosyjskiej w 1920 roku w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*, w: *Społeczeństwo polskie w dobie I wojny światowej i wojny polsko-bolszewickiej*, red. R. Kołodziejczyk, Kielce 2001, s. 317–325 [wraz z E. Szczepaniak].
34. *Bazylewski Ludwik*, w: *Słownik biograficzny archiwistów polskich*, t. II, 1906–2001, red. B. Woszczyński, Warszawa 2002, s. 32.
35. *Czapski Lucjan*, w: *Słownik biograficzny archiwistów polskich*, t. II, 1906–2001, red. B. Woszczyński, Warszawa 2002, s. 46.
36. *Głazek Lucjan*, w: *Słownik biograficzny archiwistów polskich*, t. II, 1906–2001, red. B. Woszczyński, Warszawa 2002, s. 54.
37. *Pamiętki Konstytucji 3 maja przechowywane w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*, „*Almanach Historyczny*”, t. 4, 2002, s. 169–178.
38. *Źródła rękopiśmienne do dziejów Kielc*, „*Między Wisłą a Pilicą*”, t. 3, 2002, s. 341–352 [wraz z E. Szczepaniak].
39. *Archiwum Państwowe w Kielcach*, w: *Między Sekwaną a Wisłą. Źródła do dziejów Francji i stosunków polsko-francuskich w archiwach polskich*, red. A. Laszuk, Warszawa 2002, s. 129–133.
40. *Archiwum Państwowe w Kielcach oddział w Pińczowie*, w: *Między Sekwaną a Wisłą. Źródła do dziejów Francji i stosunków polsko-francuskich w archiwach polskich*, red. A. Laszuk, Warszawa 2002, s. 133.
41. *Źródła do historii Żydów w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*, w: *Źródła archiwalne do dziejów Żydów w Polsce*, red. B. Woszczyński, V. Urbaniak, Warszawa 2001, s. 181–192.

Janina Hładka

(1966–1993)

42. *Źródła archiwalne do dziejów budownictwa przemysłowego z lat 1867–1914*, w: *Źródła do dziejów przemysłu i rzemiosła w XIX i XX wieku w zasobie Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Kielcach*, red. Z. Guldon, Kielce 1984, s. 28–34.
43. *Kamiński Przemysław*, w: *Słownik biograficzny archiwistów polskich*, t. II, 1906–2001, red. B. Woszczyński, Warszawa 2002, s. 78.

Jerzy Jabłoński

(od 1985)

44. *W 130 rocznicę wybuchu Powstania Styczniowego na Kielecczyźnie*, „*Archeion*”, t. 94, 1995, s. 255, 256 [wraz z R. Guldon].
45. *Sprawozdanie z konferencji pt. „Ewolucja techniki stosowanej w archiwach w XX wieku”*, „*Archiwista Polski*”, R. V, 2000, nr 3, s. 88–91.
46. *Akta Naczelnika Wojskowego Powiatu Kieleckiego z lat 1874–1917 w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*, „*Archiwista Polski*”, R. V, 2000, nr 2, s. 28–33.

Jacek Kaczor

(1995–1999)

47. *Ludność parafii szydlowieckiej w II poł. XVIII w.*, w: *Studia z historii Szydłowca*, red. Z. Guldon, J. Wijaczka, Szydłowiec 1995, s. 77–88.
48. *Górnictwo i hutnictwo w Staropolskim Okręgu Przemysłowym w II poł. XVIII w.*, Kielce 1995 [wraz z Z. Guldonem].

49. *Protestantyzm w powiecie radomskim w XVI–XVIII w.*, w: *Radom i region radomski w dobie szlacheckiej Rzeczypospolitej*, Radom 1996, t. II, red. Z. Guldon, S. Zieliński, s. 125–152.
50. *Kahał ostrowiecki w XVII–XVIII w.*, w: *Żydzi wśród chrześcijan w dobie szlacheckiej Rzeczypospolitej*, Kielce 1996, red. W. Kowalski, J. Muszyńska, s. 63–68.

Krystyna Kasperek

(1972–1985)

51. *Źródła do dziejów przemysłu i rzemiosła w latach 1919–1939*, w: *Źródła do dziejów przemysłu i rzemiosła w XIX i XX wieku w zasobie Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Kielcach*, red. Z. Guldon, Kielce 1984, s. 41–54.

Aleksander Kondrat

(od 1991)

52. *Struktury organizacyjne i wpływy wśród społeczeństwa powiatu sandomierskiego Związku Ludowo-Narodowego 1918–1928*, „Zeszyty Sandomierskie”, R. 8, 2001, nr 13, s. 22–26.
53. *Dr Stanisław Krawczyński (1884–1940). Zarys działalności politycznej*, „Zeszyty Sandomierskie”, R. 9, 2002, nr 16, s. 30–37.
54. *Ludowcy w wyborach do samorządu terytorialnego powiatu sandomierskiego w latach 1919–1939*, „Rocznik Historyczny Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego”, nr 20, 2004, s. 85–105.
55. *Stronnictwo Narodowe w powiecie sandomierskim w latach 1928–1934*, „Zeszyty Sandomierskie”, R. 11, 2004, nr 19, s. 25–29.

Tadeusz Kręgiel

(1960–2001)

56. *Materiały do dziejów harcerstwa w zasobie Archiwum Państwowego w Starachowicach*, „Zeszyty Starachowickie”, 2, 1986.
57. *Materiały źródłowe do dziejów przemysłu (cukrowniczego) w województwie kieleckim (1870–1945) przechowywane w archiwach państwowych w Pińczowie i Starachowicach*, w: *Dzieje Kielecczyny w historiografii Polski Ludowej. Baza źródłowa. Materiały sesji naukowej* [Kielce], 29–30 listopada 1985 r., cz. 2, red. Z. Guldon, M.B. Markowski, Kielce 1987, s. 97–101.
58. *Źródła do dziejów ludności żydowskiej (1862–1939) w Archiwum Państwowym w Starachowicach*, w: *Ludność żydowska w regionie świętokrzyskim. Materiały z sesji naukowej w Starachowicach 17 X 1987 r.*, red. Z. Guldon, Kielce 1989, s. 223–230.
59. *Źródła do dziejów szkół rzemieślniczo-niedzielnich w guberni kieleckiej przechowywane w Archiwum Państwowym w Kielcach (1867–1885)*, „Studia Kieleckie”, R. 19, 1992, nr 2, s. 133–140.
60. *Udział duchowieństwa w szkolnictwie elementarnym w obwodzie miechowskim i stopnickim w latach 1816–1831*, „Kielecki Przegląd Diecezjalny”, 68, 1992 s. 166–170.
61. *Stan materiałów archiwalnych dotyczących miasta Skarżysko-Kamienna przechowywanych w starachowickim oddziale Archiwum Państwowego w Kielcach*, w: *Szki-ce do historii Skarżyska-Kamiennej*, red. Z. Guldon, Skarżysko-Kamienna 1993, s. 140–150.

62. *Czterdziestolecie Archiwum w Starachowicach (1950–1990)*, „Archeion”, t. 94, 1995, s. 288–291.
63. *Józef Spytek (1900–1979)*, w: *Chłopi – kultura – naród – państwo. Materiały z sesji naukowej, Kielce 18–19 marca 1995 r.*, red. S. J. Pastuszka, Kielce 1995, s. 117–121.
64. *Archiwum państwowe w Kielcach Oddział w Starachowicach*, w: *Archiwa Państwowe w Polsce. Przewodnik po zasobie*, red. A. Biernat, A. Laszuk, Warszawa 1998, s. 146–150.
65. *Niemiec Franciszek*, w: *Słownik biograficzny archiwistów polskich*, t. II, 1906–2001, red. B. Woszczyński, Warszawa 2002, s. 128, 129.

Hubert Mazur

(2006–2008; od 2009)

66. *Biblioteki parafialne w dekanacie Książ Wielki w drugiej połowie XVIII wieku*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, t. 88, 2007, s. 109–131.
67. *Archiwa parafialne w dekanacie Książ Wielki w świetle wizytacji z 1783 r.*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, t. 90, 2009, s. 99–110.
68. *Księgozbiory prywatne duchowieństwa parafialnego w świetle akt Kontroli Skarbowej przy Sądach guberni radomskiej w Kielcach*, w: *Społeczeństwo i kultura na Kielecczyźnie w XIX i XX wieku*, red. J. Szczepański, U. Oettingen, Kielce 2009, s. 35–52.
69. *Źródła do dziejów chęcińskich kościołów w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, t. 93, 2010, s. 77–109.
70. *Kielecciana kartograficzne i ikonograficzne z lat 1795–1866 w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*, „Studia Muzealno-Historyczne”, t. 2, 2010, s. 155–196.
71. [Rec.]: *Weronika Pawłowicz, Księgozbiory polskiego duchowieństwa katolickiego na Górnym Śląsku w XIX i XX wieku (do 1939 r.)*, *Studia i materiały Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach nr 52, Księgarnia św. Jacka, Katowice 2009*, ss. 429, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, t. 94, 2011, s. 371–377.
72. *Działalność edukacyjna archiwów państwowych na przykładzie Archiwum Państwowego w Kielcach (wybrane zagadnienia)*, „Archiwista Polski”, R. XVI, 2011, nr 2, s. 49–73.
73. [Rec.] *Archiwum jako warsztat pracy nauczyciela historii. Scenariusze lekcji dla nauczycieli szkoły podstawowej, gimnazjalnej i szkoły ponadgimnazjalnej, pod red. Teresy Stachurskiej-Maj i Violetty Urbaniak*, Warszawa 2010, ss. 71 + CD, „Archiwista Polski”, R. XVI, 2011, nr 3, s. 71–76.
74. *Regulamin czytelnicy Antoniego Maickiego z 1857 r.*, „Studia Muzealno-Historyczne”, t. 3, 2011, s. 343–348.
75. *Archiwum Państwowe w Kielcach – historia – zadania – zasób jako przykład lekcji archiwalnej*, „Wiadomości Historyczne”, R. LIV, 2011, nr 6, s. 18–24.
76. *Archiwum Państwowe w Kielcach – historia – zadania – zasób. Konspekt lekcji w liceum ogólnokształcącym*, „Wiadomości Historyczne”, R. LIV, 2011, nr 6, s. 25–27.
77. [Rec.] *Joanna Szady, Księgozbiory parafialne w prepozyturze wiślickiej w II połowie XVIII wieku*, Towarzystwo Naukowe KUL, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Lublin 2008, ss. 297, „Rocznik Świętokrzyski. Seria A – Nauki Humanistyczne” [w druku].
78. *Źródła do dziejów Chęcín w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*, „Między Wisłą a Pilicą”, t. 12, 2011, s. 165–200.

79. *Źródła do dziejów Kościołów ewangelickich w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*, w: *Z dziejów i tradycji ewangelików kieleckich*, red. J. Kłaczko, Kielce 2011, s. 161–189.
80. *Początki parafii ewangelicko-augsburskiej w Kielcach – wybór źródeł*, w: *Z dziejów i tradycji ewangelików kieleckich*, red. J. Kłaczko, Kielce 2011, s. 139–160.
81. *Sprawozdanie z uroczystej inauguracji nowej siedziby Archiwum Państwowego w Kielcach, 12–13 października 2011 r. i sesji naukowej „Z dziejów, zasobu i działalności Archiwum Państwowego w Kielcach”*, „Archiwista Polski”, R. XVI, 2011, nr 4, s. 106–112.
82. *Inwentarz parafii ewangelicko-augsburskiej w Kielcach z 1853 roku*, „Studia Muzealno-Historyczne”, t. 4 [w druku].
83. [Rec.] *Dzieje powiatu kieleckiego 1810–2008*, pod red. Jacka Wijaczki i Wojciecha Saletry, Kielce 2009, ss. 391, „Między Wisłą a Pilicą”, t. 14 [w druku] [wraz z H. Wilkiem].
84. *Lekcje w Archiwum Państwowym w Kielcach*, „Inspiracje” 2011, nr 3 (93), s. 22, 23.

Jadwiga Nobis

(1973–2009)

85. *Szkolnictwo ludowe w latach 1915–1918 w świetle materiałów archiwalnych zespołów akt C i K Komend Powiatowych przechowywanych w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*, „Archiwista Polski”, R. XI, 2006, nr 1, s. 53–64 [wraz z K. Nobisem].

Kazimierz Nobis

(1967–2009)

86. *Źródła do dziejów górnictwa i hutnictwa w latach 1945–1950*, w: *Źródła do dziejów przemysłu i rzemiosła w XIX i XX wieku w zasobie Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Kielcach*, red. Z. Guldon, Kielce 1984, s. 55–69.
87. *Źródła do dziejów ruchu robotniczego w Wojewódzkim Archiwum Państwowym w Kielcach*, w: *Stan źródeł do dziejów polskiego ruchu robotniczego (materiały na sympozjum zorganizowano przez Centralne Archiwum KC PZPR 18 lutego 1983 r.)*, red. F. Tych, Warszawa 1985, s. 204–212 [wraz z R. Guldon].
88. *Kontrole archiwów zakładowych – wczoraj i dzisiaj*, „Archiwista Polski”, R. IV, 1999, nr 1, s. 39–49.
89. *Źródła do dziejów górnictwa i hutnictwa w Staropolskim Okręgu Przemysłowym w XIX w.*, w: *Społeczności małomiasteczkowe w regionie świętokrzyskim (XIX–XX w.). Pamięci Stanisława Marcinkowskiego w dziesiątą rocznicę śmierci*, red. R. Kołodziejczyk, M. Markowski, Kielce 1992, s. 17–29.
90. *Archiwa zakładowe państwowych jednostek organizacyjnych projektowania*, „Archeion”, t. 91, 1993, s. 75–89.
91. *Dokumentacja konstrukcyjna i technologiczna – pojęcia, części składowe, ocena wartości*, „Archiwista Polski”, R. II, 1997, nr 3, s. 78–85.
92. *Archiwum państwowe w Kielcach*, w: *Archiwa Państwowe w Polsce. Przewodnik po zasobie*, red. A. Biernat, A. Laszuk, Warszawa 1998, s. 125–134.
93. *Archiwum państwowe w Kielcach Oddział w Jędrzejowie*, w: *Archiwa Państwowe w Polsce. Przewodnik po zasobie*, red. A. Biernat, A. Laszuk, Warszawa 1998, s. 134–137.
94. *Archiwum Komitetu Wojewódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Kielcach*, „Archiwista Polski”, R. III, 1998, nr 2, s. 24–37.

95. *Prowadzenie i przechowywanie archiwaliów sądowych w świetle przepisów kancelaryjnych i archiwalnych po 1950 roku (na przykładzie województwa świętokrzyskiego)*, w: *Archiwa instytucji wymiaru sprawiedliwości. III Krajowe Sympozjum Archiwalne Łódź 4–5 września 2001*, red. J. Baranowski, U. Zarzycka-Sutter, Łódź 2001, s. 197–215.
96. *Klasyfikator i kwalifikator dokumentacji konstrukcyjnej i technologicznej*, „Archiwista Polski”, R. VI, 2001, nr 2, s. 77–82.
97. *Archiwa zakładowe warsztatem pracy naukowej*, w: *Archiwa i archiwiści w dobie społeczeństwa informacyjnego. Pamiętnik IV Powszechnego Zjazdu Archiwistów Polskich*, t. 1, Szczecin 12–13 września 2002, red. D. Nałęcz, s. 197–205.
98. *Wartościowanie dokumentacji osobowej. Kryteria, problemy, rozwiązania*, „Archiwista Polski”, R. XI, 2006, nr 3, s. 27–40.
99. *Szkolnictwo ludowe w latach 1915–1918 w świetle materiałów archiwalnych zespołów akt C i K Komend Powiatowych przechowywanych w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*, „Archiwista Polski”, R. XI, 2006, nr 1, s. 53–64 [wraz z J. Nobis].

Anna Opara-Rak

(od 2002)

100. *Akta notariuszy z lat 1918–1951 w archiwach*, „Teki Archiwalne”, t. 7, 2003, s. 21–37.
101. *Archiwa i Społeczeństwo. Sprawozdanie z XV Międzynarodowego Kongresu Archiwistów w Wiedniu*, „Archiwista Polski”, R. IX, 2004, nr 4, s. 13–15.
102. *Opracowanie akt notarialnych*, „Teki Archiwalne”, t. 8, 2004, s. 123–132.
103. *Prowadzenie i przechowywanie akt notarialnych wytworzonych w latach 1918–1951 w świetle przepisów kancelaryjno-archiwalnych*, w: *Notariat i akta notarialne na ziemiach polskich w XIX–XX wieku*, red. S. Piątkowski, K. Skupiński, Radom 2004, s. 155–166.
104. *Akta notarialne w zasobach archiwów państwowych i ich wartość archiwalna*, „Rejent”, R. 16, 2006, nr 6, s. 150–169.
105. *Obraz stosunków rodzinnych w aktach notarialnych z okresu dwudziestolecia międzywojennego przyczynkiem do badań genealogicznych*, w: *Społeczeństwo i gospodarka w regionie świętokrzyskim w XIX i XX wieku*, red. U. Oettingen, J. Szczepański, Kielce 2008, s. 317–326.
106. *Akta notarialne pamiętnikiem z życia regionu*, w: *Kielczanie w życiu miasta i regionu w XIX i XX wieku*, red. U. Oettingen, Kielce 2006, s. 29–43.
107. *Akta notarialne materiałem źródłowym dla genealogów*, „Archiwista Polski”, R. XIV, 2009, nr 3, s. 47–60.

Piotr Pawłowski

(od 1977)

108. *Archiwum Państwowe w Kielcach. Oddział w Sandomierzu*, „Zeszyty Sandomierskie”, R. 2, 1995, nr 3, s. 43–45.
109. *Zapomniane mogiły*, „Zeszyty Sandomierskie”, R. 2, 1995, nr 3 s. 46.
110. *Geneza, organizacja i zadania Powszechnego Uniwersytetu Regionalnego im. Stanisława Konarskiego w Sandomierzu*, „Zeszyty Sandomierskie”, R. 3, 1996, nr 5, s. 31–35.
111. *Wakacyjne Kursy Uniwersyteckie organizowane przez Powszechny Uniwersytet Regionalny im. Stanisława Konarskiego*, „Zeszyty Sandomierskie”, R. 4, 1997, nr 6, s. 28–31.

112. *Archiwum państwowe w Kielcach Oddział w Sandomierzu*, w: *Archiwa Państwowe w Polsce. Przewodnik po zasobie*, red. A. Biernat i A. Laszuk, Warszawa 1998, s. 141–146.
113. *Źródła do dziejów Solidarności w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach oddział w Sandomierzu. Stan obecny i postulatory na przyszłość*, „Zeszyty Sandomierskie”, R. 13, 2006, nr 23, s. 45–50.

Iwona Pogorzelska

(od 1987)

114. *Instytucje dobroczynne w guberni kieleckiej w drugiej połowie XIX wieku w świetle źródeł archiwalnych*, w: *et quorum pars magna fui ... Księga pamiątkowa poświęcona profesorowi Zbigniewowi Janowi Góralskiemu*, red. A. Penkalla, W. Kalwat, Kielce 1993, s. 255–266.

Elwira Szczepaniak

(1969–2009)

115. *Materiały archiwalne dotyczące zabytków budownictwa przemysłowego do 1866 r.*, w: *Źródła do dziejów przemysłu i rzemiosła w XIX i XX wieku w zasobie Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Kielcach*, red. Z. Guldon, Kielce 1984, s. 20–27.
116. *Źródła do dziejów produkcji broni do 1939 r. w Wojewódzkim Archiwum Państwowym w Kielcach*, „Studia Kieleckie” 1984, nr 2, s. 119–125 [wraz z R. Guldon].
117. *Stanisław Steczeń 16 IV 1903 – 19 V 1984*, „Archeion”, t. 86, 1989, s. 297, 298.
118. *Źródła do dziejów Polski Ludowej w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*, „Kieleckie Studia Historyczne”, t. 6, 1987, s. 75–86 [wraz z I. Bałabuch].
119. *Źródła archiwalne do dziejów emigracji i Polonii w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*, w: *Dzieje Kielecczyny w historiografii Polski Ludowej. Baza źródłowa. Materiały sesji naukowej [Kielce], 29–30 listopada 1985 r., cz. 2*, red. Z. Guldon, Kielce 1987, s. 67–83 [wraz z R. Guldon].
120. *Stanisław Marcinkowski (17 III 1928 – 11 VIII 1989)*, „Archeion”, t. 90, 1992, s. 241–243.
121. *Stanisław Marcinkowski (17.02.1928 – 11.08.1989)*, w: *Społeczności małomiasteczkowe w regionie świętokrzyskim (XIX–XX w.). Pamięci Stanisława Marcinkowskiego w dziesiątą rocznicę śmierci*, red. R. Kołodziejczyk, M. Markowski, Kielce 1992, s. 11–16.
122. *Źródła archiwalne do dziejów wojny polsko-rosyjskiej w 1920 roku w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*, w: *Społeczeństwo polskie w dobie I wojny światowej i wojny polsko-bolszewickiej*, red. R. Kołodziejczyk, Kielce 2001, s. 317–325 [wraz z R. Guldon].
123. *Marcinkowski Stanisław*, w: *Słownik biograficzny archiwistów polskich*, t. II, 1906–2001, red. B. Woszczyński, Warszawa 2002, s. 116.
124. *Steczeń Stanisław*, w: *Słownik biograficzny archiwistów polskich*, t. II, 1906–2001, red. B. Woszczyński, Warszawa 2002, s. 172, 173.
125. *Steczeń Stanisław 16 IV 1903 – 19 V 1984*, „Archeion”, t. 86, 1989, s. 297, 298.
126. *Witkowski Marian*, w: *Słownik biograficzny archiwistów polskich*, t. II, 1906–2001, red. B. Woszczyński, Warszawa 2002, s. 193.
127. *Źródła rękopiśmienne do dziejów Kielc*, „Między Wisłą a Pilicą”, t. 3, 2002, s. 341–352 [wraz z R. Guldon].

Zdzisława Świder

(1960–1989)

128. *Źródła do dziejów Opatowa przechowywane w Wojewódzkim Archiwum Państwowym w Tarnobrzegu z siedzibą w Sandomierzu*, w: *Monografia miasta Opatowa*, 1985, s. 233–243.

Teresa Urbańska

(1977–1986)

129. *Źródła do dziejów rzemiosła w latach 1945–1950*, w: *Źródła do dziejów przemysłu i rzemiosła w XIX i XX wieku w zasobie Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Kielcach*, red. Z. Guldon, Kielce 1984, s. 70–78.

Elżbieta Wierzbicka

(1977–1984)

130. *Źródła do dziejów ziem w widłach Wisły i Pilicy za rządów austriackich (1795–1809) przechowywane w Wojewódzkim Archiwum Państwowym w Kielcach*, „Archeion”, t. 77, 1984, s. 173–196.
131. *Druki staropolskie w Archiwum Państwowym w Kielcach nieznanne Estreicherowi*, „Archeion”, t. 80, 1986, s. 205–220.

Opracowania zbiorowe

132. *Archiwum Państwowe w Kielcach i jego oddziały. Przewodnik po zasobie archiwalnym*, oprac. pod kier. S. Marcinkowskiego, Warszawa–Łódź 1993.
133. *Poszukiwania genealogiczne*, oprac.: A. Chałońska, W. Grzesik, Ł. Guldon, R. Guldon, A. Kukła, I. Pogorzelska, A. Smorąg, w: *IV Kielecki Festiwal Nauki 12–21 września 2003. Prezentacje festiwalowe*, red. K. Grysa, Kielce 2004, s. 55–59.
134. *Miasto Kielce – rozwój przestrzenny i zabudowa*, oprac.: R. Chałoński, R. Guldon, W. Grzesik, A. Kukła, I. Pogorzelska, A. Smorąg, w: *V Kielecki Festiwal Nauki 16–26 września 2004. Prezentacje festiwalowe*, red. K. Grysa, Kielce 2005, s. 63–65.
135. *Szkoły kieleckie w dokumencie archiwalnym*, oprac.: W. Grzesik, A. Opara, A. Smorąg, w: *VI Kielecki Festiwal Nauki 17–25 września 2005. Prezentacje festiwalowe*, red. Z. Steciak, Kielce 2006, s. 33–35.

Aneks 2

Spis referatów wygłoszonych na zebraniach naukowych
w Archiwum Państwowym w Kielcach w latach 1984–2011³⁵

1984

1. Irena Bałabuch, Elwira Szczepaniak, *Źródła do dziejów Polski Ludowej w zasobie Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Kielcach*.

³⁵ Wykaz opracowano na podstawie: Archiwum Państwowe w Kielcach, Archiwum Państwowe w Kielcach, sygn. 275, 282, 284, 286, 288, 291, 293, 298, 301, 1506, 1508, 1510, 1512, 1514,

2. Romana Guldon, *Cezury chronologiczne akt sądowych okresu XX-lecia międzywojennego*.
3. Romana Guldon, *Kartografia leśne w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*.
4. Romana Guldon, Tadeusz Kręgiel, *Źródła do dziejów miasta Starachowic w Archiwum Państwowym w Kielcach i Starachowicach*.
5. Kazimierz Nobis, *Rewolucja 1905–1907 w świetle dokumentów przechowywanych w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*.

1985

6. Kazimierz Nobis, *Rewolucja 1905–1907 w świetle dokumentów przechowywanych w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*.
7. Kazimierz Nobis, *Źródła do dziejów ruchu robotniczego na Kielecczyźnie w latach 1944–1948*.
8. Kazimierz Nobis, Jadwiga Nobis, *Materiały archiwalne do dziejów szkolnictwa ludowego w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*.
9. Romana Guldon, *Źródła archiwalne do dziejów osadnictwa na Ziemiach Zachodnich w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*.

1986

10. Romana Guldon, *Materiały archiwalne do dziejów wydobywania i eksploatacji soli*.
11. Romana Guldon, *Archiwalny system informacyjny w Archiwum Państwowym w Kielcach*.
12. Kazimierz Nobis, *Dokumentacja techniczna w archiwach projektowych woj. kieleckiego*.
13. Tadeusz Kręgiel, *Źródła do dziejów harcerstwa przechowywane w Archiwum Państwowym w Kielcach oddział Starachowice*.

1987

14. Irena Bałabuch, *Sprawy narastającego zasobu w Archiwum Państwowym w Kielcach w świetle ustawy o narodowym zasobie archiwalnym*.
15. Romana Guldon, *Wisła i jej dopływy w świetle archiwaliów z I połowy XIX wieku przechowywanych w Archiwum Państwowym w Kielcach*.
16. Kazimierz Nobis, *Przepisy kancelaryjne i archiwalne w zakładach przemysłowych woj. kieleckiego*.
17. Tadeusz Kręgiel, *Archiwa zakładów przemysłowych na terenie miast Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna i Starachowice (zasób, stan opracowania i zabezpieczenia)*.

1988

18. Romana Guldon, *Źródła archiwalne dotyczące dziejów Kielecczyzny w okresie I wojny światowej*.

1516, 1518, 1520, 1522, 1524, 1525, 1526, 1527, 1528; Roczne sprawozdania opisowe z działalności Archiwum Państwowego w Kielcach z lat 2000–2010 [registratura Archiwum Państwowego w Kielcach]; Informacja bieżąca z działalności Archiwum Państwowego w Kielcach za I, II i III kwartał 2011 r. [registratura Archiwum Państwowego w Kielcach].

19. Janina Hładka, *Akta osobowe urzędników Rządu Gubernialnego Kieleckiego źródłem do badań inteligencji w guberni kieleckiej.*
20. Tadeusz Kręgiel, *Źródła do odzyskania niepodległości przechowywane w Archiwum Państwowym w Starachowicach.*
21. Elwira Szczepaniak, *Archiwum Państwowym w Kielcach – dzieje i działalność.*

1989

22. Romana Guldon, *Akta z okresu okupacji hitlerowskiej w archiwach państwowych woj. kieleckiego.*
23. Kazimierz Nobis, *Kontrole archiwów zakładowych wczoraj a dziś.*
24. Tadeusz Kręgiel, *Materiały źródłowe do dziejów okupacji hitlerowskiej przechowywane w AP w Starachowicach.*
25. Elwira Szczepaniak, *Dzieje, role i zadania Archiwum Państwowego w Kielcach i placówek terenowych.*
26. Elwira Szczepaniak, *Stanisław Marcinkowski. Dyrektor Archiwum Państwowego w Kielcach – życie i twórczość.*
27. Elwira Szczepaniak, *Źródła archiwalne do powstania Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego do końca 1944 roku.*

1990

28. Iwona Pogorzelska, *Teatralia w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach.*
29. Romana Guldon, Elwira Szczepaniak, *Obchody rocznicy Konstytucji 3 maja na Kielecczyźnie w świetle dokumentów przechowywanych w Archiwum Państwowym w Kielcach.*

1991

30. Romana Guldon, *Omówienie artykułu Jana Fotzika opublikowanego w monachijskim kwartalniku na temat aktualnej sytuacji archiwalnej w Polsce i Czechosłowacji.*
31. Romana Guldon, Tadeusz Kręgiel, Piotr Pawłowski, *Fotografie w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach i oddziałach terenowych.*
32. Tadeusz Kręgiel, *40-lecie starachowickiego oddziału Archiwum Państwowego w Kielcach.*

1992

33. Bohdan Ryszewski, *Komputeryzacja archiwów.*
34. Romana Guldon, Elwira Szczepaniak, *Źródła do dziejów ludności przechowywane w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach.*

1993

35. Jerzy Jabłoński, *Z dziejów powstania styczniowego.*
36. Kazimierz Nobis, *Zasób archiwum zakładowego b. KW PZPR w Kielcach.*

1994

37. Iwona Herc, Anna Smorąg, *Sądownictwo powszechne i specjalne w woj. kieleckim 1945–1956.*

38. Jerzy Jabłoński, *Źródła do dziejów miasta Skarżyska-Kamiennej w zasobie archiwum Państwowego w Kielcach.*
39. Andrzej Kupiec, *Materiały archiwalne dotyczące wielkiej własności ziemskiej w aktach Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Kielcach.*

1995

40. Kazimierz Nobis, *Działalność Stowarzyszenia Archiwistów Polskich oddział w Kielcach w okresie 30 lat istnienia.*
41. Kazimierz Nobis, *Archiwum KW PZPR w Kielcach – historia i zasób.*

1996

42. Rafał Chałoński, *Komputer w pracy archiwisty państwowego.*

1997

43. Rafał Chałoński, *Aktualne przepisy prawne w zakresie postępowania z dokumentacją.*
44. Romana Guldon, *Źródła do dziejów wojny polsko-rosyjskiej w 1920 roku przechowywane w Archiwum Państwowego w Kielcach.*
45. D. Ustianowska, *Archiwum Sądu Wojewódzkiego w Kielcach – zasób, wyposażenie, udostępnianie.*

1998

46. Jerzy Jabłoński, *Działalność AK w świetle akt przechowywanych w zasobie APK.*
47. Romana Guldon, *Wojna polsko-rosyjska w 1920 roku w świetle dokumentów przechowywanych w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach.*

1999

48. Romana Guldon, *Źródła do dziejów Żydów przechowywane w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach.*

2000

49. Wojciech Grzesik, *Historia Hufca ZHP w Kielcach w latach 1963–1973 w świetle akt przechowywanych w Archiwum Państwowym w Kielcach.*
50. Jerzy Jabłoński, *Sprawozdanie z konferencji pt. „Archiwa instytucji naukowych i kulturalnych u progu XXI wieku”.*
51. Jerzy Jabłoński, *Sprawozdanie z konferencji pt. „Ewolucja techniki stosowanej w archiwach w XX wieku”.*
52. Tadeusz Kręgiel, *Materiały źródłowe do dziejów Starachowickiego Przedsiębiorstwa Przemysłu Drzewnego w Starachowicach przechowywane w Oddziale Archiwum Państwowego w Kielcach w Starachowicach.*
53. Iwona Pogorzelska, *Kluby sportowe i ich działalność w oparciu o akta Archiwum Państwowego w Kielcach.*

2001

54. Romana Guldon, Elwira Szczepaniak, *Źródła rękopiśmienne do dziejów Kielc.*
55. Aleksander Kondrat, *Obóz Wielkiej Polski na terenie województwa kieleckiego w pierwszym okresie działalności 1926–1927.*

56. Iwona Pogorzelska, *Instytucje dobroczynne II połowy XIX w. w guberni kieleckiej w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach.*
57. Andrzej Rak, *Zarys historyczny Archiwum Państwowego w Kielcach oddział w Pińczowie jako przykład opracowania popularyzatorskiego.*

2002

58. Kazimierz Nobis, *Szkolnictwo ludowe w świetle akt CK komend powiatowych przechowywanych w Archiwum Państwowym w Kielcach.*
59. Piotr Pawłowski, *Geneza, organizacja i zadania Powszechnego Uniwersytetu Regionalnego im. Stanisława Konarskiego.*

2003

60. Maria Kucharska, *Akta notariuszy ostrowieckich w zasobie oddziału w Starachowicach.*
61. Anna Opara, *Akta notarialne w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach Oddział w Pińczowie – rys historyczny notariatu, specyfika kancelaryjna i wartość źródłowa akt notarialnych.*
62. Iwona Pogorzelska, *Akta urzędników administracji ogólnej guberni kieleckiej w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach.*

2004

63. Romana Guldon, *Rozwój przestrzenny i zabudowa Kielc do 1945 r.*
64. Łukasz Guldon, *Urzędy administracji ogólnej w drugiej połowie XIX i początkach XX wieku.*
65. Rafał Chałoński, *Zabudowa i rozwój przestrzenny Kielc po 1945 r.*

2005

66. Anna Smorąg, *Historia szkół w Kielcach.*
67. Piotr Pawłowski, *Materiały archiwalne do dziejów Solidarności w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach oddział w Sandomierzu.*
68. Anna Czerwonka, *Powszechne szkoły podstawowe powiatu jędrzejowskiego w latach 1915–1960 w świetle akt zasobu Archiwum Państwowego w Kielcach Oddział w Jędrzejowie.*

2006

69. Kazimierz Nobis, *Informacja o materiałach archiwalnych wytworzonych przez organizacje młodzieżowe.*
70. Iwona Pogorzelska, *Górnictwo i hutnictwo w okolicach Kielc od XVI do I połowy XIX wieku.*
71. Wiesława Rutkowska, *Materiały archiwalne do dziejów Iłży w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach Oddział w Starachowicach.*
72. Małgorzata Rabiej, *Omówienie „Archeionu”, t. CVII.*

2007

73. Jerzy Jabłoński, *Metody transliteracji z użyciem aplikacji IZA.*
74. Piotr Pawłowski, *Materiały Solidarności Region „Ziemia Sandomierska” w zasobie Sandomierskiego Stowarzyszenia „Pamięć i Solidarność”.*

75. Grzegorz Skrzypek, *Ustrój, organizacja i metody porządkowania akt Prezydium Powiatowej Rady Narodowej i Urzędu Powiatowego w Pińczowie 1950–1975*.
76. Wiesława Rutkowska, *Problemy porządkowania akt Zarządu Miejskiego w Iłży z lat 1924, 1945–1950, 1952*.

2008

77. Małgorzata Rabiej, *Księgi metrykalne i stanu cywilnego w zasobie APK odział w Pińczowie oraz na terenie kompetencji archiwum – podstawy funkcjonowania aktotwórców, stan zachowania, opracowanie oraz wartość źródłowa akt*.
78. Stefan Solanin, *Materiały do dziejów ochrony zdrowia i opieki społecznej z lat 1944–1975 występujące w zasobie sandomierskiego archiwum*.

2009

79. Hubert Mazur, *Źródła do dziejów Chęcín w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*.
80. Anna Opara-Rak, *Poszukiwania dotyczące własności prywatnej w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach prowadzone w latach 2000–2008*.

2010

81. Hubert Mazur, *Kielecciana kartograficzne i ikonograficzne z lat 1795–1866 w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*.
82. Hubert Mazur, *Działalność edukacyjna archiwów państwowych na przykładzie Archiwum Państwowego w Kielcach (wybrane zagadnienia)*.

2011

83. Anna Opara-Rak, *Postępowanie układowe do majątku Zagórzany, konsekwencją śmierci jego właściciela Aleksandra Skrzyńskiego – premiera i ministra II Rzeczypospolitej*.
84. Łukasz Mularczyk, *Omówienie podręcznika Haliny Robótki „Opracowanie i opis archiwaliów”*.
85. Bartłomiej Gierasimowicz, *Omówienie „Archeionu”, t. CX*.

Aneks 3

Udział pracowników Archiwum Państwowego w Kielcach w sesjach i spotkaniach naukowych w latach 1984–2011³⁶

1984

1. Elwira Szczepaniak, Irena Bałabuch, *Źródła do dziejów Polski Ludowej w Archiwum Państwowym w Kielcach*. Referat na sesji zorganizowanej przez Instytut Historii Wyższej Szkoły Pedagogicznej.

---

³⁶ Wykaz opracowano na podstawie: Archiwum Państwowe w Kielcach, Archiwum Państwowe w Kielcach, sygn. 275, 282, 284, 286, 288, 291, 293, 298, 301, 1506, 1508, 1510, 1512,

2. Romana Guldon, Tadeusz Kręgiel, *Źródła do dziejów Starachowic przechowywane w Archiwum Państwowym w Kielcach i jego oddziale w Starachowicach*. Referat wygłoszony na sesji zorganizowanej przez Towarzystwo Przyjaciół Górnictwa, Hutnictwa i Zagłębia Staropolskiego.
3. Romana Guldon, *Kartografia leśne przechowywane w Archiwum Państwowym w Kielcach*. Referat wygłoszony na ogólnopolskiej sesji kartografów.
4. Romana Guldon, *Przedzobiorowe akta miasta lewobrzeżnej części woj. sandomierskiego*. Referat wygłoszony na sesji: „Sieć i funkcje miast w regionie świętokrzyskim”.

1985

5. Romana Guldon, Elwira Szczepaniak, *Źródła do dziejów Polonii i emigracji w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*.
Tadeusz Kręgiel, *Źródła do dziejów przemysłu cukrowniczego w zasobie Archiwum Państwowego w Pińczowie i Starachowicach*.
Referaty wygłoszone na sesji naukowej: „Źródła do dziejów Kielecczyny w dobie nowożytnej i najnowszej”, zorganizowanej przez Archiwum Państwowe w Kielcach wraz z kieleckim oddziałem Polskiego Towarzystwa Historycznego, Instytutem Historii Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Kielcach oraz Towarzystwem Przyjaciół Górnictwa, Hutnictwa i Zagłębia Staropolskiego.
6. Kazimierz Nobis, Elwira Szczepaniak, *Rewolucja 1905 roku w guberni radomskiej*. Referat na sesję zorganizowaną przez Komitet Miejski PZPR w Ostrowcu Świętokrzyskim.
7. Elwira Szczepaniak, *Źródła do pierwszych dni w wyzwolonych Kielcach*. Referat na uroczystej sesji MRN w Kielcach zorganizowanej z okazji wyzwolenia Kielc.

1986

8. Romana Guldon, *Materiały archiwalne do dziejów wydobywania i eksploatacji soli*.
9. Tadeusz Kręgiel, *Źródła do dziejów harcerstwa przechowywane w Archiwum Państwowym w Starachowicach*.

1987

10. Romana Guldon, *Źródła archiwalne do dziejów mniejszości etnicznych na Kielecczyźnie w okresie I wojny światowej przechowywane w zasobie AP w Kielcach*.
11. Romana Guldon, Stanisław Marcinkowski, *Materiały archiwalne do dziejów Buska przechowywane w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach i Archiwum Państwowego w Pińczowie*.
12. Tadeusz Kręgiel, *Źródła do dziejów ludności żydowskiej przechowywane w zasobie Archiwum Państwowego w Starachowicach*.

1988

13. Romana Guldon, *Źródła archiwalne dotyczące dziejów Kielecczyny w okresie I wojny światowej*.

1514, 1516, 1518, 1520, 1522, 1524, 1525, 1526, 1527, 1528; Roczne sprawozdania opisowe z działalności Archiwum Państwowego w Kielcach z lat 2000–2010 [registratura Archiwum Państwowego w Kielcach]; Informacja bieżąca z działalności Archiwum Państwowego w Kielcach za I, II i III kwartał 2011 r. [registratura Archiwum Państwowego w Kielcach].

14. Kazimierz Nobis, *Źródła archiwalne do dziejów parlamentaryzmu w AP w Kielcach*.

1989

15. Elwira Szczepaniak, *Stanisław Marcinkowski. Dyrektor Archiwum Państwowego w Kielcach – życie i twórczość*. Sesja poświęcona zmarłemu dyrektorowi Archiwum Państwowego w Kielcach Stanisławowi Marcinkowskiemu, zorganizowana wraz z kieleckim oddziałem PTH.
16. Romana Guldon, *Akta z okresu okupacji hitlerowskiej w archiwach państwowych woj. kieleckiego*. Sesja zorganizowana wraz z Kieleckim Towarzystwem Naukowym i Instytutem Historii WSP w Kielcach, poświęcona I wojnie światowej.

1990

17. Romana Guldon, *Materiały dotyczące wojny polsko-rosyjskiej w zasobie APK*. Komunikat na sesji: „Polska racja stanu”, zorganizowanej przez Muzeum Narodowe w Kielcach i Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Kielcach.

1992

18. Romana Guldon, Elwira Szczepaniak, *Źródła do dziejów ludności żydowskiej przechowywane w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*. Referat wygłoszony na konferencji zorganizowanej przez Urząd Miasta Kielce, Muzeum Narodowe w Kielcach, Fundację rodziny Nissenbaumów i „Gazetę Wyborczą” z okazji obchodów 50 rocznicy likwidacji kieleckiego getta.

1993

19. Piotr Pawłowski, *Jedność terytorialna i kulturowa ziemi sandomierskiej*. Referat wygłoszony na sesji naukowej: „Sandomierz i Ziemia Sandomierska – przeszłość, teraźniejszość, przyszłość”, zorganizowanej przez Urząd Miasta Sandomierza.
20. Tadeusz Kręgiel, *Stan materiałów archiwalnych dotyczących miasta Skarżyska-Kamiennej przechowywanych w oddziale starachowickim Archiwum Państwowego w Kielcach*. Referat wygłoszony na sesji naukowej zorganizowanej przez Urząd Miasta Skarżyska-Kamiennej w 70 rocznicę nadania praw miejskich miastu.

1994

21. Tadeusz Kręgiel, *Materiały archiwalne dotyczące miasta Ostrowca Świętokrzyskiego w zasobie oddziału APK w Starachowicach*. Referat wygłoszony na sesji popularno-naukowej z okazji 400-lecia Ostrowca Świętokrzyskiego.
22. Jacek Kaczor, *Klucz ilżecki w XVI–XVIII w.* Referat wygłoszony na sesji naukowej: „Dzieje regionu radomskiego w okresie przedrozbiorowym”, zorganizowanej 11 grudnia 1995 r. przez Muzeum Wsi Radomskiej.

1996

23. Tadeusz Kręgiel, *Materiały źródłowe do dziejów oświaty i wychowania w Wierzbniku i Starachowicach przechowywane w zasobie Archiwum w Starachowicach*. Referat wygłoszony na sesji naukowej: „Dzieje starachowickiej oświaty”, zorganizowanej 27 września 1996 roku przez Urząd Miejski w Starachowicach.

1999

24. Romana Guldon, *Źródła do dziejów Żydów, przechowywane w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*. Referat wygłoszony na sympozjum archiwalnym: „Źródła do dziejów Żydów w Polsce i w zbiorach polskich i izraelskich”, zorganizowanym przez Naczelną Dyрекję Archiwów Państwowych w dniach 7–8 czerwca 1999 roku.
25. Wojciech Grzesik, *Historia kieleckiego Hufca ZHP w latach 1963–1973*. Referat wygłoszony na sesji naukowej: „Harcerstwo kieleckie 1956–1989”, zorganizowanej 22 października 1999 roku przez Kieleckie Towarzystwo Naukowe.

2000

26. Elwira Szczepaniak, *Stanisław Marcinkowski – życie i działalność*. Wystąpienie na zorganizowanym 30 marca 2000 roku spotkaniu poświęconym pamięci dra Stanisława Marcinkowskiego, połączone z promocją książki: *Społeczności małomiasteczkowe w regionie świętokrzyskim*.
27. Elwira Szczepaniak, Romana Guldon, *Źródła do dziejów wojny polsko-radzieckiej przechowywane w zasobie AP w Kielcach i jego oddziałach*. Referat wygłoszony na sesji naukowej: „Społeczeństwo polskie w okresie I wojny światowej i wojny polsko-bolszewickiej 1920 roku”, zorganizowanej w dniach 25–26 maja 2000 roku przez Archiwum Państwowe w Kielcach, Kieleckie Towarzystwo Naukowe oraz Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Kielcach.

2003

28. Jerzy Jabłoński, *Praktyczne stosowanie baz danych IZA i PRADZIAD w Archiwum Państwowym w Kielcach*. Referat wygłoszony 10 kwietnia 2003 roku w Toruniu na konferencji naukowej: „Historyk, archiwista, komputer”, zorganizowanej przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu.

2004

29. Anna Opara, *Prowadzenie i przechowywanie akt notarialnych wytworzonych w latach 1918–1951 w świetle przepisów kancelaryjno-archiwalnych*. Referat wygłoszony na sesji naukowej: „Notariat i akta notarialne na ziemiach polskich w XIX–XX wieku”, zorganizowanej 18 listopada 2004 roku w Ośrodku Kultury i Sztuki „Resursa Obywatelska” w Radomiu przez Radomskie Towarzystwo Naukowe, Krajową Radę Notarialną, Okręgową Izbę Notarialną w Lublinie, Zakład Archiwistyki Instytutu Historii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Kolegium Licencjackie Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Radomiu, Archiwum Państwowe w Radomiu i Ośrodek Kultury i Sztuki „Resursa Obywatelska” w Radomiu.
30. Rafał Chałoński, *Znaczenie materiałów przechowywanych w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach nad najnowszą historią Kielecczyzny*. Referat wygłoszony 8 października 2009 roku w Domu Środowisk Twórczych w Kielcach w ramach sesji naukowej: „Społeczeństwo a władza. Między Wisłą a Pilicą w Polsce Ludowej (1945–1989)”, zorganizowanej przez delegaturę Instytutu Pamięi Narodowej w Kielcach.
31. Rafał Chałoński, *Prezentacja dokumentów z zasobu Archiwum Państwowego w Kielcach dotyczących działalności Stefana Artwińskiego*. Wystąpienie na uroczystej sesji Rady Miasta Kielce w dniu 9 listopada 2009 roku.

2010

32. Hubert Mazur, *Materiały archiwalne dotyczące Zbrodni Katyńskiej w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*. Referat wygłoszony 5 marca 2010 roku w Muzeum Historii Kielc z okazji 70 rocznicy tego wydarzenia.
33. Hubert Mazur, *Źródła do dziejów Kościołów ewangelickich w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*. Referat wygłoszony 8 grudnia 2010 roku w Muzeum Historii Kielc w ramach sesji naukowej: „Z dziejów i tradycji kieleckich ewangelików”, zorganizowanej przez parafię ewangelicko-augsburską w Radomiu i Kielcach, Muzeum Historii Kielc, Instytut Historii Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Kochanowskiego oraz Kieleckie Towarzystwo Naukowe.

2011

34. Iwona Pogorzelska, *Historia Archiwum Państwowego w Kielcach*.
35. Anna Smorąg, *Kształtowanie narodowego zasobu archiwalnego w Archiwum Państwowym w Kielcach*.
36. Hubert Mazur, *Działalność edukacyjna i naukowa Archiwum Państwowego w Kielcach. Marzenia a rzeczywistość*.
37. Hubert Mazur, *Źródła do dziejów uzdrowisk w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*.
38. Anna Rogowska, *Źródła do badań nad rozwojem przestrzennym i urbanistycznym Jędrzejowa w XIX i XX wieku przechowywane w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach*.
Referaty wygłoszone na sesji naukowej: „Z dziejów, zasobu i działalności Archiwum Państwowego w Kielcach”, zorganizowanej przez Archiwum Państwowe w Kielcach 13 października 2011 roku w ramach uroczystości inauguracji nowej siedziby.

Summary

Since the 1950s, the State Archive in Kielce has been conducting scholarly and publishing activities, which were somewhat thwarted in the 1980s. However, the last decade of the twentieth century and the first decade of the twenty-first have witnessed a revival. In the years 1984–2011, 135 scholarly publications by Archive staff appeared; over eighty papers were read at scholarly sessions. In this period, Archive employees delivered papers at more than forty academic conferences. The subject of research by employees of the State Archive in Kielce was mainly archival science and regional history, as well as – to a lesser extent – archive methodology or historical sources editorship.

Scholarly initiatives linked to information, education and promotion activities foster a positive image of the Archive, enhancing its prestige and accessibility to the local community. This enables formation and expansion of its culture and historical awareness. Methodical and sustained scholarly operations as well as vigorous editorial activity will ensure the Archive's status of a major, much needed centre for regional research, on a par with local institutions of higher education, libraries, museums as well as associations and institutions of culture and science, for which the Archive may become both a partner and a supply in its own right.